

ШЛЯХ ПЕРЕМОГИ

Всеукраїнський тижневик • виходить з 1954 р.

47 (2996) • 23 листопада 2011 р.

ТВОРЕЦЬ НОВОЇ ЕПОПЕЇ

20 листопада в Тернопільській обласній філармонії відбулася презентація книги «Іван Гавдида — творець нової епопеї», організована Тернопільською обласною радою, Центром національного відродження ім. С.Бандери та ГІ «Оновлення країни». Видання присвячене пам'яті заступника голови Проводу

ОУН (бандерівців), директора Центру національного відродження ім. С.Бандери, до збірки увійшли виступи, інтерв'ю та статті Івана Гавдида, спогади про нього.

У велелюдній презентації, на яку зібралися тернополяни, гості з районів та Києва, взяли участь голова Тернопільської обласної ради Олексій Кайда, лідер Громадської ініціативи «Оновлення країни» Валентин Наливайченко, дружина Івана Наталка Гавдида, товариш Гавдида Володимир Петровський та упорядники видання історики Олег Вітвіцький і Віктор Рог, який передав учасникам зібрання щирі вітання від Голови ОУН Стефана Романіва, Голови Головної Ради ОУН Андрія Гайдамахи, керівництва Центру національного відродження імені Степана Бандери та Молодіжного Націоналістичного Конгресу.

«Нині ми вшановуємо пам'ять людини, яка додала до історії Тернопільщини золоту сторінку, не проживши навіть сорока років. У 37 від роду він пішов від нас на Небеса, встигнувши залишити великий та глибокий слід у житті і обласної ради, і депутатського корпусу, й усіх свідомих українців, що завжди мріяли про те, аби Україна була справді українською. Іван Гавдида був не просто викладачем, педагогом. Ця людина більшість свого життя віддала для того, щоб закласти зерна патріотизму та націоналізму у душі майбутнього покоління. Він відроджував Пласт, організував табори для молоді з усіх регіонів України.

Мені довелося читати стенограми виступів Івана Гавдида, коли він був депутатом Тернопільської обласної ради. Ще у 2002-2003 роках він виступав проти того беззаконня, яке творилося у стінах обласної ради. Тоді більшість формувалася так само, як сьогодні у Верховній Раді, тобто з «тушок». На жаль, нічого не змінилося за тих 8 років, відколи не стало Івана. Бо ще нині в обласній раді за патріотичні, ідеологічні питання не усі голосують. Чи не повторюється стара історія? Так само тоді боролися за Почаївську лавру. І ми продовжуємо відвоювати право на те, аби українські святині належали українському народові. Від усього серця дякую упорядникам книги про Івана Гавдида за їхню титанічну працю. Це видання буде молоді наукою про те, як потрібно і наскільки потрібно любити свою державу, свою націю, свою мову, своїх ближніх», — зазначив Олексій Кайда.

➔ На стор. 2

Галицьке тірольство XXI століття

Певні терміни, на жаль, міцно вкоренилися у нашому суспільстві: «малоросійство» (як означення браку національної свідомості та тяжіння до «вищої», московської «культури»), «хохляцтво» (різновид «малоросійства», коли додається відсутність національної гідності та честі, і, як наслідок, бажання ініціативно вислужуватися перед «вищим гаспадіном»). На жаль, ці слова не стали елементом наукової термінології істориків для окреслення стану значної частини підмосковського українства минулих поколінь. Вони залишаються актуальними і сьогодні. Та якось моторошно стає, коли доводиться вагаться, обираючи, який із них краще характеризує певні сучасні події на Західній Україні XXI століття.

Ідейний рівень Дмитра Табачника (все російське — краще, українське — неповноцінне, галицьке — огидне) за часів СРСР гарантував йому впевнене кар'єрне зростання — політінформатор у піонерській дружині, другий секретар райкому комсомолу, вступ до КПРС. Щоправда, в ті часи брався до уваги також інтелектуальний рівень, а не лише ідейна виробленість. Ось тут проблема. Далі посади інструктора райкому КПРС він би не піднявся — у тій системі дбали і про якість вищих керівних кадрів. Сьогодні в Україні, навпаки, — лише про вірність Партії регіонів та її керівникам. Інтелект, як кажуть, можна і купити. Тому Табачник вперто продовжує свої експерименти над повним вихолощенням національної пам'яті з допомогою державної системи науки та освіти. Один із таких експериментів — реанімація радянської піонер-

ської гри «Зарниця» (тепер — «Зірниця») та підміна нею на шкільному рівні всіх національно-патріотичних заходів військово-спортивного характеру. На місцях хтось чинить цьому спротив, хтось мовчить, а дехто стає стрункою.

Отож на Львівщині військовий комісар Сокальсько-Червоноградського об'єднаного районного військового комісаріату пише листа до Сокальської райдержадміністрації. Комісар нагадує, що, згідно зі спільним наказом Міністерств оборони та освіти, «Зірниця» повинна відбутися. І просить дати вказівку районному відділу освіти «організувати та забезпечити в частині компетенції, визначеної наказом командувача Західного оперативного командування № 95 від 01.04.2011 року», організацію та проведення даної гри. За 11 діб до початку її проведення «письмово повідомити» його, комісара, щодо «терміну проведення, керівника проведення, місце проведення, хто залучається до проведення, кількість учасників, з яких навчальних закладів залучаються до проведення та роль і місце військового комісаріату в проведенні зазначеного заходу». А в дводенний термін після завершення — повідомити його письмово «про результати проведеного зазначеного заходу».

Комісар — чоловік військовий, звиклий до порядку та дисципліни. Тонкощів функціонування органів державної влади, органів місцевого самоврядування може й не знати. Тому тут якісь зауваження висловлювати — зайве.

Лист отримує адміністрація. Він переходить до керуючої справами РДА Марії Христинич (відомої на Сокальщині

націонал-патріотки з багаторічним стажем) із розмитотою поміткою «опрацювати». Логічно було б якось делікатно пояснити військовому комісарові, що РДА не підзвітна ні йому, ні жодному іншому «комісарові», ні навіть цілому Міністерству оборони. Тому наполягати на якомусь письмовому звітуванні йому з боку районного відділу освіти, м'яко кажучи, не регламентовано жодним законом чи нормативним актом. Мова може йти про узгодження певної робочої групи, оргкомітету, який проведе захід (або лише відзвітує про проведення). Адже він своїм радянським духом тільки роздратує галичан (а це ж нікому не потрібно).

Можливо, Марія Христинич, передавши комісарський лист освітянам «до виконання», хитро замислила саме через проведення тої злочасної «Зірниці» зворухити радянським духом сокальську молодь, а заодно ще й підняти інтерес до військової (партизанської) справи. Та чомусь видається, що тут мало місце не макування патріотичної справи під «табачництво». А є це, на жаль, сумний приклад слугування владі. Тільки за часів Австро-Угорщини його називали «галицьким тірольством». А тепер його цілком справедливо можна «галицьким хохляцтвом». Коли, позиціонуючи себе у повсякденному житті патріотами, опиняючись на державній службі, люди на підсвідомому рівні стають на струнку перед малоросійсько-хохляцьким «Центром» (урядом, табачником, секретаркою адміністрації). Автоматично вимикаючи у собі поняття національної гідності та й звичайнісного розуму.

Олекса ОЛИЧ

До читачів

Шановні читачі «Шляху Перемоги», сповіщаємо, що розпочалася передплата на наш часопис на 2012 рік, рік, коли в Україні відбудуться парламентські вибори. Наша газета завжди була вірним дороговказом для патріотів.

Єдиним надійним способом надалі отримувати «Шлях Перемоги» залишається передплата. Утримання та збільшення кількості передплатників — це також гарантія виходу газети, яка впродовж десятків років була рупором ОУН у підпіллі, еміграції та відродженій державі. Незважаючи на умови та політичну кон'юнктуру, ми ніколи не підлаштовували і не будемо підлаштовувати під них редакційну політику всупереч нашій націоналістичній ідеології, державницькій позиції та моральним принципам.

Дякуємо, що в непрості часи ви підтримуєте наше видання, тож не забудьте передплатити «Шлях Перемоги» на наступний рік для себе, своїх близьких, бібліотек та навчальних закладів. Офіруйте на прес-фонд «Шляху Перемоги».

Наш передплатний індекс 30504.

3 повагою,
редактор Віктор РОГ

ТВОРЕЦЬ НОВОЇ ЕПОПЕЇ

Сі стор. 1

До видання книги долучився і громадсько-політичний діяч Валентин Наливайченко, який у своєму виступі наголосив на тому, що національне виховання молоді, гуртування молодих націоналістів, їхнє навчання азам громадсько-політичного життя, а головне — формування їхнього світогляду є головним вкладом Івана Гавдида в українську справу.

«Це дуже копітка праця, праця непомітна, яка не приносить миттєвих дивідендів, однак її важливість для нації важко переоцінити. Партії створюються і розпускаються, вожді приходять і відходять, а нове покоління націоналістів-гавдидівців робить і робитиме свою справу, незважаючи на обставини і час», — відзначив Наливайченко.

На його думку, видання книги «Іван Гавдида — творець нової епопеї» — це лише перший крок для продовження місії діяча. Наступним кроком стане перетворення табору «Лисоня», який започаткував Гавдида, на всеукраїнський центр національного виховання.

«Лише патріотична молодь може вирвати наше суспільство з «совка» та здобути реальну незалежність України, задля якої жив і загинув Гавдида», — підкреслив Наливайченко.

На думку упорядника книги, редактора газети «Шлях Перемоги» Віктора Рога, видання цієї книги було важливим наперед для побратимів та друзів Гавдида.

«Дедалі частіше під час суспільних дискусій у нашому колі, коли в суперечці не знаходиться порозуміння, а з ситуації, яка склалася, не бачиш відповідного виходу, хтось обов'язково запитає: «А що

Упорядники книги Олег Вітвіцький і Віктор Рог

би сказав Іван? А як би зробив він?». І тоді, після хвилинної паузи, ми звертаємось до нього. І часто знаходимо вихід.

Василь Симоненко писав про тих, хто, не маючи ні ідеалів, ні шляхетної мети, ні крихти сумління, «вріже дуба, а ходить, їсть»... «Ходить їх до біса по землі» і нині. Проте писав він у цьому контексті й про іншу категорію, яку називаємо «сілля землі», «правдою світу». «Народившись, помирає кожний, та живуть століття після смерті ті, що роблять те, чого «не можна»... Іван належить до ос-

таних, саме «належить», а не «належав».

Якось зловив себе на думці, що відрізняю і виокремлюю людей, на яких відбулася формотворча печать Івана Гавдида, від решти. Ті, в кого він встиг вкласти свої знання, свій досвід, свою любов, свої ідеали, кого вважав своїми друзями, зумів осяяти своєю любов'ю і своїми ідеями, є кращими, надійнішими, шляхетнішими.

І не треба йому було великих чинів і почесей, не мав він ні високих посад, ні великого достатку, але був він із тої породи Людей, які створюють свої школи, закладають династії, творять майбутнє. Учитель, Провідник — напевно, це було його призначення на цьому світі. Не багатьох Господь наділяє такими чеснотами, ще менше їх здатні реалізувати, але залишитися Учителем і Провідником для тисяч навіть після свого фізичного відходу — це можуть лише вибрані», — підкреслив Віктор Рог.

«Нас ніколи не залишало усвідомлення ще однієї місії, яку потрібно було сповнити для нього. Ця місія — книга про Івана Гавдида. Ця книга — немов обітниця перед Іваном.

Перед читачами — постать нашого сучасника, людини зі своїми здобутками і помилками, звичайними людськими прагненнями, мріями і, поряд із цим, із непересічним і багатограним талантом. Іван Гавдида не обіймав високих посад, але володів неймовірним впливом на оточуючих, був блискучим стратегом; його важко назвати «салонним» ідеологом, проте його теорія завжди була живою; він не був унікальним організатором молодіжного життя чи інформаційної роботи, однак взірцево працю-

вав і на цих напрямках; він не встиг стати загальнонаціональним лідером, але він загинув в ім'я України...

Зібрані статті, виступи та інтерв'ю Івана Гавдида, які укладені у збірнику, допоможуть вдумливому читачеві побачити справжній масштаб постаті Гавдида, відчутти його особливий публіцистичний стиль. Не будучи істориком за освітою, він умів зробити глибокий аналіз подій і далекої, і новітньої історії. Разом із тим, йому вдавалося писати і на актуальні теми своєї доби. Ключовими маркерами його творів можна назвати проблематику державотворення, виховання молоді, перспектив розвитку націоналістичного руху і, звісно, тематику національного відродження України», — наголосив Олег Вітвіцький.

Для присутніх у залі родинний гурт «Великодні зернятка», одна з учасниць якого — Мирослава Гребеняк — є похресницею Івана Гавдида, виконав добірку націоналістичних пісень. Близьчим часом презентація книги відбудеться у Києві.

Сергій ВЕРЕСЕНЬ

Придбати книгу можна, зголосившись за адресою: 01034 м. Київ, вул. Ярославів Вал, 9, п. 4, тел. (044) 234-70-20, 246-47-83.

Довідка. Громадсько-політичний діяч Іван Михайлович Гавдида народився 20 вересня 1966 року у селі Саранчуки Бережанського району. Був заступником Голови Проводу Організації Українських Націоналістів з-під стягу Степана Бандери. Ініціатор створення і лідер Координаційної Ради Державницьких Організацій в Україні, член правління Всеукраїнського благодійного фонду «Соборність». Автор багатьох статей та публікацій, які вирізнялися свіжістю думок та актуальністю, лектор Міжнародного Республіканського Інституту. Учасник і організатор багатьох патріотичних заходів у різних регіонах України. Був депутатом Тернопільської обласної ради по Бережанському виборчому округу. У 1998 році Іван Гавдида став одним з ініціаторів створення Молодіжного Конгресу Українських Націоналістів. Від 2004 року щорічний вишкільний табір МНК «Лисоня» носить ім'я Івана Гавдида. Від 2002 року Іван Гавдида був заступником голови Тернопільської обласної організації Українського Народного Руху. 30 серпня 2003 року Іван Гавдида трагічно загинув у місті Києві. Похований він 3 вересня 2003 року в рідному селі Саранчуки. У травні 2005 року, за участі народних депутатів України, представників влади та громадськості, на могилі Івана Гавдида встановлено пам'ятник. ШП

Співають «Великодні зернятка»

Націоналіст із крові і кості

Післяслово до книги «Іван Гавдида — творець нової епопеї»

Проїшли роки з того немилосердного дня, коли ми довідалися про смерть друга Івана. Страшна вістка пронизала свідомість і вколола в саме серце. Як так? Ще ж кілька днів тому ми проводили наради, спільно відзначали День незалежності, спілкувалися, прогулювали вулицями Тернополя, дискутували й обговорюючи плани на майбутнє.

Власне, ця остання тернопільська зустріч, напевно, й запам'яталася найбільше, і не тому, що була останньою, а тому, що я побачив і зрозумів Івана в роботі: йому постійно телефонували, його зупиняли знайомі на вулиці (а хто в Тернополі не знав Івана?), він готувався до конференції «Нашої України», одним із лідерів якої був на той час, щось комусь радив, когось консультував, комусь давав розпорядження... Він цим жив, це

не була робота, це не був тягар, це не була «показушність». Іван весь був у громадському русі, жертвуючи комфортом, таким рідкісним родинним затишком, а як незабаром виявилось — життям...

Коли задумувалась концепція книги, якось уявлялось, що це будуть спогади близьких про Івана Гавдида, його вибрані публікації, і дуже не хотілося, щоб книжка вийшла якоюсь бронзово-меморіальною, коли за гучними фразами не чути Іванового сміху, коли за голосними закличками не видно його посмішки, коли виглядатиме це штучно і неприродно. Слава Богу, страхи не справдилися. Читаючи спогади про Івана, ми бачимо той образ, який виринає у пам'яті тих, хто його знав, а ті, хто не мав щастя бути з ним знайомим, зможуть бодай наблизитися до відчуття того, про кого йдеться.

Несподіванкою для багатьох став об'єм та якість зібраних статей, виступів та інтерв'ю Івана Гавдида, багато з яких для широкого кола читачів пропонуються вперше, зокрема передруки з внутрішньоорганізаційного «Бюлетеня ОУН». Читаєш і ловиш себе на думці: але ж Іван попереджав, що так може статися, але ж прогнози його справдилися, але ж сьогодні дуже подібна ситуація, а ось і відповідь на запитання, яку я давно шукав... Щедро Господь наділив талантами Івана: вдумливий аналітик, успішний організатор, полум'яний оратор і публіцист, педагог від Бога, націоналіст із крові і кості.

Слід подякувати всім, хто роками плекає і зберігає пам'ять про Івана, хто долучався до створення фільму про нього, хто організував встановлення пам'ятни-

ка на його могилі, хто добився приєднання школи в Саранчуках його імені, хто дбає про розбудову табору «Лисоня» імені Івана Гавдида, зрештою, хто сприяв творчому, організаційному і матеріальному виходу цієї книги, яка, певен, спонукає не одну українську людину стати активнішою, відважнішою. Усе ж таки найбільша вдячність тим, молодим і літнім, які сьогодні продовжують справу Івана Гавдида, справу заступника Голови ОУН друга «Лісового», усвідомлюючи свою відповідальність перед тими, хто волів загинути стоячи, ніж жити на колінах, зокрема і перед Іваном Гавдидою.

Стефан РОМАНІВ,

Голова Організації Українських Націоналістів (бандерівців)

СПОЛУЧЕНІ ПОСУДИНИ: ТОТАЛІТАРИЗМ ДАВНІЙ І СУЧАСНИЙ

Відчайдушні намагання нинішньої України подолати важку спадщину тоталітарної радянської імперії, її глибинний антидемократизм, антиправовий характер постійно наражаються на суб'єктивні бажання значної частини політичного класу відмовитися від об'єктивної необхідності й неминучості декомунізації і дерадянизації країни. Здебільшого це пов'язано з електоральними інтересами, насамперед у середовищі громадян похилого віку, що становлять чималий загін виборців України. Це також прагнення здобути підтримку з боку держави, де декомунізація і дерадянизація в ідеології і масовій ментальності засадничо засуджується, тобто від Російської Федерації.

Незважаючи на ритуальні публічні заяви часів так званої перебудови і перших років становлення незалежної України, на всі славні на честь демократії, прав людини і національної свободи, жодна влада в офіційному Києві не наважилась на принципову боротьбу проти ідеології тоталітарності, що в сучасних умовах, як у Росії, так і, на жаль, в Україні, підживлюється некритичним, а часто-густо апологетичним ставленням до тоталітарного минулого, коли суспільству натхненно розповідають у ЗМІ та з високих трибун про «досягнення» часів Сталіна, Хрущова і Брежнєва. До речі, досягнення таки ж були, але не можна забувати, якою страхітливою ціною вони здобувалися (а саме це здебільшого свідомо замовчується).

Проте говорити про успіхи радянської економіки (що на практиці суттєво відрізнялися від пропагандистської істерії), абстрагуючись від мільйонів ув'язнених, що гинули від каторжної праці на тих будовах комунізму, від масових репресій, від депортацій цілих народів, це те ж саме, що говорити про чудові успіхи партайгеноссе Лея, Тодта, Шпеєра та інших керманців економіки Третього Рейху, абстрагуючись від Освенцима, Трєблінки, Нюрнберзьких расових законів і конференції у Ванзее, що ухвалила план остаточного розв'язання єврейського питання. А поза тим, якби сучасна Німеччина не пережила денацифікації, як Росія, Україна і Білорусь не пережили декомунізації, то, напевно, і в німецькому суспільстві дотепер розповідали б про чудові нацистські автобани, про суперовий автомобіль

«Фольксваген» (а він з'явився саме тоді), про мало не ідеальний громадський порядок і відсутність безробіття. Можливо, що й пам'ятники б фігурували встановлювали, як в українському місті Запоріжжі днями відновили пам'ятник найбільшому кату українського народу Сталіну, який, за словами авторки знаменитої «Історії ГУЛАГу» англо-американської дослідниці Енн Епльбом, знищив українців більше, ніж Гітлер євреїв. Сталін визнаний Київським апеляційним судом головним організатором Голодомору-Геноциду в Україні, а йому встановили (і мають намір іще встановити) пам'ятники.

Чому це можливо?

Починаючи з перших років незалежності України практично всі найвищі керівники держави або дотримувалися засад нейтралітету і співіснування з тоталітарною комуністською ідеологією, або відкрито загравали з нею, демонструючи де-факто, що сучасна Україна є просто іншою формою політичного буття УРСР, а зовсім не продовжувачкою Київської Русі, Галицько-Волинської держави, держави Війська Запорізького, УНР, тобто тисячолітньої традиції українського державотворення, як це записано в Акті про Незалежність і в Конституції України.

Не було дано рішучої і принципової оцінки тому, що відбувалося на українських землях від 1917-го до 1991 року, а також у попередні періоди. В Україні не зробили те, що було зроблено в Німеччині після 1945 року. Намагалися розбудувати

демократичну, цивілізовану європейську країну, не викинувши тоталітарного скелета з шафи. Укази Леоніда Кравчука і Віктора Ющенка про ліквідацію тоталітарної монументальної і топонімічної пропаганди було проігноровано, а Президенти навіть не наполягали на їхньому виконанні. Жодної відповідальності не понесла комуністична партія та її репресивні структури. Навіть не спробували провести лustrацію і засудити тих, хто коїв злочини проти українського народу.

Кому це потрібно?

Незасуджене радянське минуле виступає постійним чинником натхнення для нинішньої влади в Україні. Вони, колишні дрібні радянські функціонери, не хочуть і не можуть брати за взірць найновіші західні політичні технології (крім суто зовнішніх піар-ефектів і пропагандистських вправ). Всіляко розводяться про «європейський вибір», вони насправді бажують використовувати звичні їм засоби управління, мріючи відновити тоталітарну систему (президент – автократ, незмінна влада на десятки років, терор проти конкурентів та інакодумців, безкарність вищої верстви та її безвідповідальність перед суспільством, псевдовибори і пропаганда замість вільного доступу до інформації). А це в ідеологічному сенсі

дуже важко забезпечити без «славетного радянського минулого», без успішного і переможного тоталітаризму, що зламав хребет чужому тоталітаризму. «Ефективний менеджер», що був на чолі радянської тоталітарної імперії, нібито освячує і виправдовує своїх нинішніх дрібних послідовників. Саме тому так полюбують вони всілякі «прапори перемоги», всіляких «червонозоряних визволителів», саме тому створюють новітній культ Червоної армії, хоча, як справедливо зазначав російський історик Олександр Гогун, «Червона армія була інструментом агресивної тоталітарної деспотії, що прагнула поневолити цілий світ», а вся «велика вітчизняна війна», за висловом Анатолія Кузнецова, автора знаменитої книги «Бабин Яр», «...була лише відчайдушною боротьбою за право сидіти не в чужоземному, а у власному концтаборі, плекаючи надії розширити саме його на весь світ».

Найближчим часом в Україні треба чекати дедалі більшої кількості комуністичних свят, фестивалів та імпрез, які будуть своєрідним віддзеркаленням посилення тоталітарних тенденцій у діяльності чинної влади, що потребуватиме ідеологічного супроводу. Режим, що створив у Білорусі Олександр Лукашенко, один із його дотепних опонентів назвав «колгоспним фашизмом». Який варіант запропонують Україні? **ШП**

Українське й галицьке

Незважаючи на всі історичні та культурологічні роз'яснення, критики України й у Росії, і в нашому краї ніяк не можуть (чи принципово не хочуть) відмовитися від абсолютно невиправданого схильності протиставляти українське й галицьке, роблячи Галичину й галичан своєю улюбленою мішенню. Українофоби різного забарвлення не втомлюються запевняти, що на загал вони нічого не мають проти України, їм лише муляє все галицьке, яке вони силкуються представити чимось зовнішнім і ворожим українському. Їх дуже обурює міфічна ними самими вигадана «галицька мова» (що насправді виявляється літературною українською), «галицький правопис» (що насправді є харківським правописом 1927-1929 рр.) і «галицькі націоналісти» (що насправді часто-густо були уродженцями запорізької землі, як Дмитро Донцов, Херсонщини, як Євген Маланюк, Чернігівщини за сучасним адміністративним поділом, як Микола Міхновський, Криму й Одеси, як батько та син Липи, Полтавщини, як Кирило Осьмак тощо). Коли запитуєш, а що ж питома галицького, такого, що не було б власне українським, є в тих гаслах, що озвучують галичани, відповідь отримати неможливо...

Оскільки галичани раніше за інших українців ще на початку ХХ століття наблизилися до стандартів модерної європейської нації (чому сприяло тривале перебування в дунайському «Вавілоні народів» Відня і Будапешта разом із мадярами, чехами, словаками, поляками, хорватами, італійцями), вони навчилися найбільш чітко артикулювати національні прагнення. Зрештою, чимало

років це вчилися робити українські посли в австрійському парламенті. І таки навчилися. Крім того, в Австро-Угорщині українцям не довелося перебувати під гнітом такого жорстокого й тупого шовінізму, як українцям Російської імперії. Це визнав Ленін, коли писав у статті «Про сепаратний мир»: «Росія воює за Галичину, володіти якою їй треба особливо для задушення українського народу (крім Галичини, в цього народу немає і бути не може куточка свободи, порівняної звичайно). Порівняно, між іншим, з Російською імперією станом на 1914 р. Трохи раніше той самий автор у статті «Соціалізм і війна. Ставлення РСДРП до війни»: «Царизм веде війну для загарбання Галичини й остаточного придушення свободи українців...».

Над українофобами (і місцевими, і зарубіжними) тяжіє міф про «галицьку заразу», мовляв, це західні, католицькі, чужі решті України галичани спокусили мирних і про-російських малоросів. Творцям цього міфу важко зізнатися самим собі, що ніколи цей галицький вплив не дався б взнаки, якби не було для цього сприятливого ґрунту — психологічного, мовного, політичного, культурного тощо, якби Велика Україна не визнавала Галичину своєю органічною, до того ж лідерською частиною на якомусь глибинному підсвідомому рівні, незважаючи на постійно навіювані (дуже цілеспрямовано!) побутові штампи «бандерівців» і «западців». Хоча розумним і спостережливим «східнякам» навіювання не заважали бачити реальність, як не завадило це уродженцю Чернігівщини Олександрові Довженку під час «золотого ве-

ресня» 1939 року зазначити у власному щоденнику: «Ми ніколи не зможемо подарувати галичанам, що вони культурніші й людяніші від нас». Проте, як продемонстрували події 1991 року й «помаранчевого» Майдану-2004, не лише змогли подарувати, й виявилися здатними навчитися у галичан багатьох корисних речей. І це саме тому, що «галицькі гасла» насправді були всеукраїнськими, вони віддзеркалювали настрої мільйонів громадян цілої України, всього порядного, розумного й чесного, що в ній було.

Розумність Галичина не мала в Україні ніякого помітного впливу, коли виступала з чимось суто галицьким, починаючи від так званої Галицької асамблеї, що створив у перебудовні дні В'ячеслав Чорновіл, і закінчуючи «кав'ярними» демаршами письменників Андруховича й Винничука про «зменшення» території України в інтересах «європеїзації». Але статус Галичини різко підвищувався, коли вона була рупором цілої України, тоді її голос чули на всіх українських землях «від Сяну до Дону», вона знову ставала українським П'ємонтом. Якби галичани, керуючись шкурно-еґоїстичними міркуваннями, зреклись би ідеалів соборності України, то могли б вирішити якісь свої регіональні питання. Ба, більше, в цьому їм би з великим ентузіазмом підтримали (до певної межі) всілякі про-російські блоки й конгреси, адже самосунення Галичини від всеукраїнських політичних і національно-культурних процесів суттєво послабило б українську партію (у широкому сенсі слова), автоматично посиливши антиукраїнські кола. З іншого боку,

Москва та її креатура в Україні навряд чи дозволили б утворення якоїсь самостійної галицької державної одиниці, бо навіщо їм демонстраційний ефект для решти України на кшталт того впливу, що був на НДР із боку ФРН? Тому ці сили найбільше влаштували б Галичину як промоутер автономізації та федералізації України, коли сам український П'ємонт можна було б ізолювати й маргіналізувати, водночас не відпускаючи цей регіон у самостійне плавання. Тоді Велику Україну можна було б остаточно приборкати, адже Україна мінус Галичина — це Білорусь імені товариша Лукашенка. Справді, Галичина дуже заважає українофобам і реінтеграторам імперії, але зовсім не чимось суто галицьким, а найпошлюбнішою маніфестацією питома українських вартостей. Галичина — це шматок неперетравленої Москвою України. Саме тому Галичина й галичани несуть важкий всеукраїнський хрест найбільш усвідомленої національної відповідальності.

Усе, що російська й москвофільська свідомість кваліфікує як галицьке, насправді є суто українське. Тому завжди будь-яка атака на галичан через їхню національно-патріотичну позицію фактично є атакою проти України. Це треба розуміти людям, що вважають себе українськими патріотами (незалежно від регіональної приналежності), та й усім лояльним громадянам держави.

ДОНЕЦЬКА «ГОМОРРА»

Я зроблю йому пропозицію,
від якої він не зможе відмовитися...
З к/ф «Хрещений батько»

...підприємці. Члени казертинської
каморри називали себе тільки так.
Просто підприємці.
З книги Р.Савьяно «Гоморра»

Нещодавно, коли я подорожував Південною Італією, мені на думку спало написати репортаж про специфіку такого явища, як мафія. Поспілкувавшись із людьми і переглянувши певну літературу, я дійшов висновку: те, що в Італії першопочатково називалося «мафією», практично не має нічого спільного з тим поняттям «мафія», яке ми застосовуємо тепер щодо організованих злочинних угруповань. Натомість організовану злочинність — національного та регіонального масштабів — у сучасному вигляді раніше б назвали іншим словом — «каморра».

Каморра виникла в XVIII столітті в околицях Неаполя, тоді як мафія походить із Сицилії, а її поява датується початком XIX ст. Саме слово «мафія», як зазначають експерти, походить від сицилійського діалектичного «mafiusu», що перекладається як «нахабний». Хоча відомий американський письменник італійського походження Маріо Пьюзо у своєму безсмертному творінні «Хрещений батько» зазначає, що мафія у перекладі з сицилійського діалекту означає «прихисток».

Поява мафії була пов'язана із погіршенням соціально-економічних умов існування населення острова, до яких додавався гніт французької окупаційної адміністрації. У цей же час каморра виступала як суто кримінальна структура, що, навпаки, співпрацювала з французькою монархією і, за свідченням дослідників, навіть надавала свої кадри для окупаційної адміністрації, які виконували роль сексотів-стукачів, шпигунів і катів. Тобто каморра виступала колаборантською структурою, що саме по собі забезпечувало їй комфортне існування.

Мафія ж будувалася як кланово-сімейна організація сицилійських селян за принципом таємного ордена — тільки таким чином можна було вижити в умовах

бідності та національних утисків. Мафіозі сформували своєрідний неписаний кодекс честі, який пізніше ліг в основу так званих Десяти заповідей «коза ностра».

Звичайно, «мафіозі» не гребували незаконними способами заробітку, але це був часто єдиний шлях до виживання. До мафії брали лише італійців, на Сицилії до керівництва клану взагалі могли потрапити лише вихідці з цього острова, тоді як каморра не мала чіткого національного забарвлення: як і за часів піратства, до цього організованого злочинного угруповання могли потрапити люди будь-якої національності.

Суто кримінального забарвлення мафія починає набувати в 20-30-х роках XX ст. після масового «ісходу» сицилійців до США, спричиненого жадливою бідністю та жорстким переслідуванням мафіозних кланів із боку фашистського режиму Беніто Муссоліні. Саме з тих часів до мафії застосовується ще один термін — «коза ностра», тобто «наша справа». Після Другої світової війни «коза ностра» повертається до Італії, де її активно використовують антикомуністичні сили для боротьби зі своїми опонентами з Компартії. З того часу

мафія починає потрапляти у владу і поступово зростається з нею. Вам це нічого не нагадує?

Так-так, я кажу саме про нашу Україну. Але специфіка появи, розвитку, становлення і зрощення із владою українських організованих злочинних угруповань вказує на певну подібність так званої української мафії до каморри — структури, яка і досі є чи не найбільшою проблемою Півдня Італії і наводить жах на неаполітанців.

Єдина відмінність від Італії в тому, що українська «каморра» народилася не в бідних сільськогосподарських районах, а в розвинутих промислових. Хоча якщо врахувати, що містом, довкола якого формувалася «каморра», був великий порт Неаполь, то взагалі розбіжність цю можна вважати частковою.

Прообразом нинішньої вітчизняної «каморри» стали кримінальні групи Півдня та Сходу України, які під час революції пішли на співпрацю з радянською владою. У 1920-1930-ті рр., як і в Італії, кримінальні угруповання піддалися жорстким репресіям і були загнані в підпілля. Але після послаблення режиму організований злочинний елемент знову

підняв свою голову, починаючи з 1980-х почуваючись дедалі комфортніше.

Найбільшою «славою» на початку 1990-х заживають собі кримінальні угруповання Донбасу. Донецькі ОЗУ, як і структури каморри, не мають чіткого національного забарвлення (на відміну від, наприклад, одеської мафії початку XX ст.), мають наднаціональний характер, характеризуються співпрацею із владними структурами для «кришування» свого бізнесу, а потім і зрощенням з останніми, підкупом правоохоронних органів, жорстким ставленням до конкурентів.

І донецька, й італійська каморра безжалюдно до своїх опонентів, до тих, хто їх критикує. Обидві активно використовують свої зв'язки з владою, аби «заткнути» сміливців, що посміли виступити проти «системи» (так самі себе називають ватажки найбільших кланів каморри). У 2009 році «донецькі» запроторили за ґрати журналіста Бориса Пенчука, автора книги «Донецька мафія». Так само в Італії постійно зазнає переслідувань із боку підкуплених каморрою правоохоронних структур журналіст Роберто Савьяно, автор книги «Гоморра», присвяченій жахливим злочинам найбільшого в країні кримінального угруповання.

Можна проводити багато паралелей між тим, як каморра зрослася з владою і бізнесом в Італії, і тим, як це зробили «донецькі» в Україні. Одне — це основне — очевидно: нашою державою керує колишній кримінал, мафія, тобто, в нашому випадку — каморра. Українська до того ж ще й підігрує російському авторитарному вождю Володимирі Путіну.

І в цьому випадку хотілося б навести українським «донам» приклад Італії, де фашистський диктатор Беніто Муссоліні безжалюдно знищував мафіозі, які відмовлялися віддавати всі свої збереження державі. Історія доводить, що диктатура не буде зважати чи то на мафію, чи то на каморру, вона буде визискувати її, а непокірних — знищувати. Тому, панове «донецькі», раджу вам вивчити сумний досвід ваших «колет» із Сицилії та Неаполя перед тим, як домо-влятися із кремлівським очільником.

Сергій БАГРЯНИЙ

Призначення націоналізму

«Націоналізм — це любов до свого народу, країни, а також повага до усіх решта. Не може бути націоналізму, який вчить кого ненавидіти. І якщо будувати Україну на ненависті, то це закінчиться тим, що почнемо навідити самих себе, українців. Ми повинні з цим рішуче боротися» (з інтерв'ю Блаженнішого Любомира газеті «Сегодня»).

Націоналізм вкотре виходить на політичну авансцену сучасної України. Фактично не минає і дня, щоб не ламалися списи довкола тлумачення цього поняття у контексті існуючих політичних і соціально-економічних реалій.

Без сумніву, підстав для «ренесансу» націоналізму в Україні достатньо. Понад рік випробовується терпіння нації. Намагання впровадити російську мову як другу державну, прирівняти червоний (насправді окупаційний) прапор до державного, встановити пам'ятники катові українського народу Сталіну, остаточно зрусифікувати вітчизняний інформаційний простір, врешті — недвозначні натяки ввести російський рубль замість української гривні — все назване і неназване не може не підняти нову хвилю українського націоналізму.

На цьому тлі у суспільстві створюються різні образи націоналізму. Останнім часом їх різноманітність просто вражає. Проте найбільш поширених, які експлуатуються у вигляді політичних технологій для одурманювання людей, кілька.

Зокрема в Галичині, де рівень національної свідомості українців завжди був високим, настільки нав'язувється думка

про існування специфічного «галицького націоналізму». Вже не один рік окремі місцеві «інтелектуали» на противагу, як вони кажуть, «цінностям Донбасу», намагаються вкоренити ідею політичної і культурної окремішності Галичини, сепарація якої від Великої України, а отже «Донбасу», дозволить зберегти питомий український дух, справжню українську історію, мову, культуру і традиції. Прообразом «такої України» вважається ЗУНР (Західно-Українська Народна Республіка) — Українська держава, яка утворилася на території Західної України у 1917 році.

Не вникаючи глибоко у пояснення щодо абсурдності такого «націоналізму», варто лише наголосити, що він став виявом ідеологічної і політичної слабкості Галичини, яка колись небезпідставно вважалася українським П'ємонт. При цьому треба зауважити, що ідея «самостійної Галицької України» хоч і залишається маргіальною, проте може активно експлуатуватися під час наступних виборів з усіма наслідками, які з цього випливають.

Дзеркальним відбиттям «містечкового націоналізму» Галичини стало формування образу начебто модерного націоналізму, який має бути максимально адаптований до сучасних українських реалій. В основі такої ідеї лежить намагання сформувати політичну націю без врахування етнічної компоненти, яка, на думку апологетів, дратує Схід і Південь, а особливо Росію, отже, не дозволяє об'єднати українські землі у міцну державу.

Для цього придумуються найдивовижніші ідеологічні конструкції: від «ліберального націоналізму» — до «прагматичного захисту національних інтересів». Їх мета — нівелювати національну ідентичність українців. Кожен робить це по-своєму: одні хочуть зробити нас більше європейцями, ніж українцями; другі — «радянськими людьми» в імперії Путіна-Медведева.

Соціальна і політична ніша таких «націоналістів» значно ширша, ніж у прихильників «Галицької України», а значить, небезпечніша для нації і держави. Якщо у першому випадку йдеться про слабодухість і зрадництво, то в другому — про одурманення й асиміляцію українського народу.

Врешті, ще один образ «українського націоналізму», який в основному культивують деякі закордонні і вітчизняні засоби масової інформації.

Дедалі активніше робляться спроби ототожнити український націоналізм із ксенофобією, шовінізмом, невинуватою агресивністю. Для цього, з одного боку, на щит піднімаються радянські стереотипи про «звірства ОУН-УПА» під час Другої світової війни. З другого — миттєво тиражуються заяви різних провокаторів, а то й дурнів, які вирішили, що чим голосніше вони видаватимуть, скажімо, расизм за націоналізм, тим вагомішими будуть їх політичні дивіденди.

На перший погляд, інтереси різних псевдонаціоналістичних груп сьогодні не збігаються, адже їх представники поділені географічно та за політичною приналежністю. Однак практично завж-

ди їх діяльність лише шкодить загалом Україні та її народу, й українському націоналізмові зокрема. У цьому плані характерна дискусія у ЗМІ щодо місця і ролі митрополита Андрея Шептицького і лідера революційної ОУН Степана Бандери. Одні наввипередки запевняли, що з часом християнські ідеї митрополита перемогли, натомість націоналістичні С.Бандери зазнали краху. Інші стверджували, що все навпаки. Насправді, не треба бути особливо прозорливим, аби зрозуміти, що і Шептицький, і Бандера, кожен по-своєму, але зробили вагомий вклад у здобуття Україною незалежності. А це — головне!

У чому ж призначення націоналізму сьогодні?

Передусім у реалізації його головної мети — утвердження державності української нації. Лише націоналізм може гарантувати нації її етнічну, культурну, мовну самобутність і політичну незалежність у кордонах нинішньої держави, а відтак перспективу у глобальному світі. Кожен, хто став на шлях націоналізму, має усвідомлювати це призначення, а не спокушатися простими відповідями на непрості виклики.

Свого часу один із визначних діячів Організації Українських Націоналістів Дмитро Андрієвський порівняв націоналізм із лезом, яке є вкрай необхідним предметом, але в руках дитини може стати небезпечною «іграшкою». Але націоналізм — не забавка для дітей, бо на кону найдорожче — майбутнє України!

Богдан ЧЕРВАК

УКРАЇНСЬКА ТРИБУНА

Українська Видавнича Спілка започатковує книжковий клуб «Українська трибуна». Усі передплатники газети автоматично стають членами клубу, що дає можливість придбати книги зі знижкою (10%) та регулярно отримувати каталог клубу.

Для підтвердження членства просимо зробити копію оплаченого абонементу передплатника газети на 2012 рік та надіслати за адресою: УВС, а/с 276, м. Київ-34, 01034; тел.: (044) 279-41-22, (097) 980-18-09; e-mail: book.uvs10@gmail.com

**Олександр Гогун,
Анатолій Кентій**
Красные партизаны Украины 1941-1944
Київ, 2011 рік, 430 стор.,
тверда обкл.

В останні 15 років з'явилася низка цікавих праць, присвячених історії червоних партизанів України. У представленій роботі висвітлені причини та обставини невдач советського партизанського руху України у перший рік війни на прикладі окремих загонів.

Ціна 45 грн.

Михайло Ковальчук
На чолі Січових Стрільців
(військово-політична діяльність Євгена Коновальця у 1917-1921 рр.)
Київ, 2008 рік, 288 стор., м'яка обкл.

Книга присвячена діяльності видатного українського військового і громадсько-політичного діяча Є.Коновальця (1891-1938 рр.) у добу національно-визвольних змагань 1917-1921 рр.

Ціна 27 грн.

Олександр Матла
Історичні нотатки
Торонто, 1985 рік, 304 стор.,
тверда обкл.

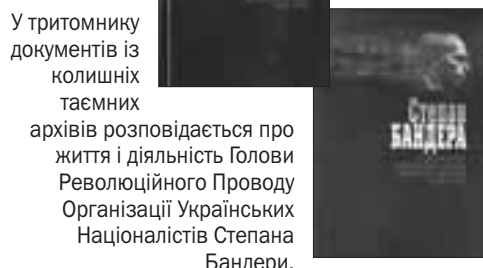
Книга розкриває нові або маловідомі події, факти і постаті революційної діяльності і боротьби ОУН і УПА. Автор з'ясовує і спростовує намагання ворога знецінити, запламувати і тим самим знищити провідних діячів українського націоналістичного руху і сам рух, а разом із тим і визвольну боротьбу народу.

Ціна 25 грн.

За загальною редакцією Володимира Сергія
Степан Бандера у документах радянських органів державної безпеки (1939-1959)
Київ, 2009 рік, 680 стор., тверда обкл.

Київ, 2009 рік, 680 стор., тверда обкл.

У тритомнику документів із колишніх таємних архівів розповідається про життя і діяльність Голови Революційного Проводу Організації Українських Націоналістів Степана Бандери.

Загальна ціна тритомника 170 грн.

Степан Шухевич
Моє життя (спомини)
Лондон, 1991, 618 стор., тверда обкл.

Ця книга — жива сторінка історії українського народу не тільки в період між двома світовими війнами, але й в усі дотеперішні часи поневолення і боротьби його кращих синів і дочок. Серед іншого — і розповідь про судові розправи над членами УВО й ОУН на Західній Україні та обставини, за яких вони відбувалися, про революційно-політичні та громадсько-виховні дії на Західних землях України під одним із кількох окупантів, а разом з тим і про широку канву суспільного життя цих земель.

Ціна 65 грн.

Упорядник В.Рог
Український націоналізм:
Антологія. Т. 1.
Київ, 2010 рік, 384 стор.,
тверда обкл.

До збірки увійшли основоположні праці теоретиків українського націоналізму першої половини ХХ століття.

Ціна 35 грн.

Упорядник В.Рог
Український націоналізм:
Антологія. Т. 2.
Київ, 2011 рік, 352 стор.,
тверда обкл.

До другого тому збірки увійшли тексти теоретиків українського націоналізму, переважно написані в другій половині ХХ століття.

Ціна 35 грн.

Ціна двотомника 65 грн.

Василь Барка
Жовтий Князь
Документальний роман, том I і II
Нью-Йорк — Харків, 2008 рік,
774 стор., тверда обкл.

Цей твір талановитого письменника-філософа Василя Барки вводить читача в реальні обставини українського геноциду-Голодомору 1932-1933 років, які автор особисто пережив. Це перше детальне зображення тих жахливих подій не лише в українській літературі, а взагалі де-небудь. «Жовтий Князь» містить також глибокий психологічний аналіз думок і почувань жертв Голодомору і його виконавців. Філософський чи духовний аспект розповіді робить її дійсно унікальною.

Ціна 50 грн.

**Упорядники: Олег Вітвіцький,
Віктор Рог**
Іван Гавдида — творець нової епопеї
Київ, 2011 рік, 316 стор., тверда обкл.

До збірки увійшли статті, виступи, інтерв'ю громадського діяча, заступника Голови Організації Українських Націоналістів (бандерівців) Івана Гавдида «Лісового» та спогади близьких і соратників про цю непересічну особистість.

Ціна 30 грн.

Володимир Сергіячук
Симон Петлюра і єврейство
Київ, 2006 рік, 152 стор., м'яка обкл.

Тривалий час нашого уярмлення чужинцями ми не мали можливості обстоювати перед світом свою правду. Користуючись нашою бездержавністю, за нас писали нашу історію, діяльність провідників національно-визвольної боротьби за незалежність України оцінювали її вороги.

Ціна 20 грн.

Володимир Сергіячук
Український здви́г:
Закерзоння. 1939-1947
Київ, 2004 рік, 840 стор.,
тверда обкл.

У п'ятитомнику розповідається про пробудження національної свідомості лемків, надсянців, холмщан і підляшан, які протягом багатьох століть були поневолені чужинцями.

Український здви́г:
Волинь. 1939-1955
Київ, 2005 рік, 840 стор.,
тверда обкл.

Український здви́г:
Прикарпаття.
1939-1955
Київ, 2005 рік, 840 стор.,
тверда обкл.

Український здви́г:
Поділля. 1939-1955
Київ, 2005 рік, 840 стор.,
тверда обкл.

Український здви́г:
Надніпрянщина.
1941-1955
Київ, 2005 рік, 836 стор.,
тверда обкл.

Ціна одного тому 60 грн.
Загальна ціна п'ятитомника 270 грн.

Дмитро Донцов
Незримі скрижалі Кобзаря
Містика лицарства запорозького
Київ, 2009 рік, 266 стор., м'яка обкл.

Це цілісне осмислення постаті і творчості Тараса Шевченка, зроблене з позицій націоналізму. Ця праця ніколи не перевидавалася і водночас надзвичайно актуальна для сучасного шевченкознавства та українознавства загалом.

Ціна 24 грн.

Ю.Борець
ОУН-УПА: Шляхами лицарів ідеї і чину
Київ, 2008 рік, 231 стор., м'яка обкл.

Книга учасника національно-визвольної боротьби в доступній формі розповідає про витоки, підстави, обставини та наслідки боротьби ОУН і УПА. Автор на підставі документів, власних спогадів та свідчень очевидців переконливо спростовує закиди щодо співпраці націоналістів з окупантами рідного краю, змальовує маловідомі сторінки історії України, зокрема доби Української революції, 1917-1920-х років, Голодомору, життя українців у діаспорі.

Ціна 25 грн.

ШЛЯХ ПЕРЕМОГИ

Передплатний індекс — 30504
Вартість передплати на 6 міс. — 42 грн. 12 коп.
Вартість передплати на рік — 84 грн. 24 коп.
(без урахування вартості приймання передплати в поштовою відділенні)

УКРАЇНСЬКА ТРИБУНА

Володимир Білінський

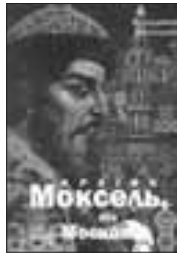
Країна Моксель, або Московія

Київ, 2011 рік, 376 стор.,
тверда обкл.

У книжці повідомляються факти, взяті з історичних джерел, що свідчать про справжню історію Російської імперії у неспотвореному вигляді.

Книжка дає змогу пізнати причини замовчування і викривлення офіційною радянською історіографією правди про московитів і Московське князівство.

Ціна 60 грн.

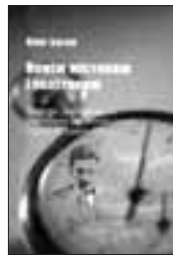
Олег Баган

Поміж містикою і політикою
Дмитро Донцов на тлі української політичної історії першої половини ХХ ст.

Київ, 2008 рік, 78 стор.,
м'яка обкл.

У своїй праці автор, керівник науково-ідеологічного центру імені Дмитра Донцова, кандидат філологічних наук, окреслює життєвий і творчий шлях видатного українського мислителя, аналізує основні праці та їх виняткову роль у формуванні ідеології українського націоналізму, визначає неабияке значення та актуальність поглядів Донцова у часи боротьби за українську незалежність і сьогодні.

Ціна 8 грн.

За ред.

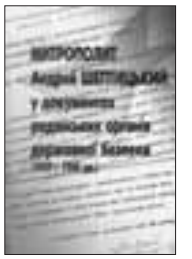
Володимира Сергійчука

Митрополит Андрей Шептицький у документах
ряданських органів державної безпеки
(1939-1944 рр.)

Київ, 2005 рік, 480 стор., тверда обкл.

Уперше публікуються документи радянських спецслужб, в яких зафіксовано сторінки життя і діяльності Митрополита Андрея Шептицького, глави Української Греко-Католицької Церкви.

Ціна 40 грн.

Редактор і упорядник Микола Посівнич

Життя і діяльність Степана Бандери: документи й матеріали.

Київ, 2011 рік, 496 стор., тверда обкл.

Пропоноване видання присвячене життю та діяльності Провідника українського визвольного руху Степана Бандери в 1920-х — 1950-х роках. На основі спогадів та документів у книзі висвітлено боротьбу

Організації Українських Націоналістів, показано роль ОУН та її лідера у тогочасних суспільно-політичних процесах в Україні. Крім того, тут читач зможе довідатися про родинне, шкільне, студентське оточення, в якому формувалася майбутній Голова Проводу ОУН.

Ціна 60 грн.

Володимир Сергійчук

Що дала Україна світові

Київ, 2008 рік, 504 стор.,
тверда обкл.

Унікальна книжка про українців, які прославилися своєю працею і звершеннями у культурі, науці, освіті, техніці, у підкоренні космосу, військовій і спортивній справі.

Споконвіку Україна була відома як велика житниця, як інтелектуальне й духовне джерело Європи та світу. Вона збагатила всесвітню скарбницю філософської думки, богослов'я, мистецтва, літератури. На українській землі зароджувалися і втілювалися у життя геніальні ідеї й найпередовіші технології, які сформували сучасну цивілізацію. Через тернисту історичну долю нашої Батьківщини, віками позбавленої власної державності, імена багатьох видатних її синів і дочок замовчувалися або не асоціювалися з українською нацією.

Ціна 55 грн.

Володимир Сергійчук

Етнічні межі і державний кордон України

Київ, 2008 рік, 560 стор., тверда обкл.

На великому архівному матеріалі доктор історичних наук Володимир Сергійчук досліджує, як століттями царська, а потім більшовицька Росія, панська Польща, Австро-Угорська монархія, боярська Румунія здійснювали експансію щодо

України, загарбували її історичні землі, нищили культуру, душу, мову. І сьогодні окремі політичні сили наших сусідів, розраховуючи на економічні і політичні труднощі в Україні, прагнуть ставити перед нею територіальні претензії.

Ціна 55 грн.

Святомир М. Фостун

Над Галичем гримить

Лондон, 1973, 284 стор., тверда обкл.

Ця повість — широке полотно цікавих подій і фрагментів із життя галицького князівства за володіння князя Ярослава Осмомисла, збагачене хвилюючими переживаннями персонажів.

Ціна 24 грн.

Вбивства з наказу КГБ

Київ, 2008 рік, 34 стор.,
м'яка обкл.

Історія, яка описується в книзі, відбулася майже півстоліття тому й досі залишається маловідомою загалу.

Мовою малюнків розповідається про підготовку, обставини та наслідки вбивства агентом КГБ лідера ОУН Степана Бандери.

Видання присвячене сторіччю від дня народження Провідника ОУН С.Бандери, яке ми відзначали 1 січня 2009 року.

У додатку подане «Слово на суді», яке виголосила Наталка Бандера — старша донька Провідника. У цих зворушливих словах відкривається вся драма української родини, яка всеціло присвятила себе боротьбі за незалежність України.

Ціна 7 грн.

Євген Маланюк

Нотатки
(1936-1968)

Київ, 2008 рік, 336 стор.,
тверда обкл.

У виданні подаються нотатки та щоденникові записи з робочих зошитів та записних книжок відомого українського поета, історіософа та культуролога Євгена Маланюка (1897-1968). Історична доля України, осмислення причин наших поразок та невдач, спогади дитинства, ескізи творчих задумів, надзвичайно потужний потік думок, висновків, прогнозів, пророцтв, гіпотез.

Ціна 54 грн.

Дмитро Донцов

Дух Росії

Київ, 2011 рік, 135 стор., м'яка обкл.

Одна з останніх праць Дмитра Донцова була своєрідним підсумком його багаторічної творчості. Тут зібрані ключові думки автора про Росію як цивілізацію, про ідеологічні і культурні основи російської нації. На цю тему Донцов писав майже усе життя, розглядаючи загадки російського імперського Сфінкса, який став реальною загрозою для багатьох народів і країн Європи та Євразії.

Ціна 15 грн.

Тарас Гунчак

Ключові проблеми історіографії у Другій світовій війні
(збірник статей)

Київ, 2011 рік, 225 стор., тверда обкл.

У збірнику статей досліджуються проблеми української революції та боротьби за незалежність у 1917-1921 рр., українського визвольного руху 1920-1950-х рр., українсько-єврейських та українсько-польських стосунків, аналізується фальшування української історії російськими службами та неухважними дослідниками минулого.

Ціна 20 грн.

Роман Коваль

Отаман Орлик

Київ, 2010 рік, 384 стор.,
тверда обкл.

У книжці розповідається про боротьбу проти московської комуні на Київщині та Поліссі в 1920-1922 роках, а саме: про отамана Орлика (полковника Армії УНР Федора Артеменка) та ін.

Ціна 45 грн.

Геннадій Іванущенко

Українське відродження 1917-1920 рр.
на Сумщині, т. 1

Суми, 2010 рік, 280 стор., м'яка обкл.

Збірник включає нарис-огляд, документи з історії українського національного відродження, становлення органів влади, економіко-соціальних та культурних процесів, політичних та військових подій на території теперішньої Сумщини.

Ціна 20 грн.

Яків Гальчевський

Проти червоних окупантів

Кам'янець-Подільський,
2011 рік, 360 стор., тверда обкл.

У боротьбі за здобуття державної незалежності у добу національно-визвольних змагань (1917-1920 рр.) український народ народжував нових героїв-борців. І хоча війська УНР, ведучи

тяжкі бої з переважаючою більшовицькою Червоною армією, відступили за Збруч, відчайдушна боротьба на теренах України продовжувалася партизанськими методами.

Ціна 45 грн.

Леонід Мосендз

Людина покірна

Київ, 2011 рік, 164 стор., тверда обкл.

Збірка новел відомого письменника «вісниківця» Леоніда Мосендза видається вперше в незалежній Україні. Герої творів — учасники національно-визвольних змагань українського народу часів Національної Революції 1917-1920-х років.

Новели, поміщені в збірці, відрізняються не тільки цікавими, захоплюючими сюжетами й зав'язкою та розв'язкою дії, але й оригінальним стилем, тому не дарма критика в свій час визнала Леоніда Мосендза «одним із найкращих — коли не найкращим — з наших живучих новелістів».

Ціна 25 грн.

Бронзова відзнака, виготовлена в Мюнхені з нагоди 20-річчя смерті Провідника ОУН Степана Бандери.

Ціна 30 грн.

Ювілейний значок із нагоди 120-річчя засновника ОУН полковника Євгена Коновальця.

Ціна 20 грн.

Передплатний індекс — 30504

Вартість передплати на 6 міс. — 42 грн. 12 коп.

Вартість передплати на рік — 84 грн. 24 коп.

(без урахування вартості приймання передплати в поштовому відділенні)

КУДИ ТЯГНЕ УКРАЇНУ НЕУКРАЇНСЬКЕ КОЗАЦТВО?

Сьогодні в Україні зареєстровано понад сорок всеукраїнських козацтв і близько шестисот козацьких організацій із місцевим статусом — обласних, районних і міських. Кілька тисяч громадян України мають посвідчення «генерала козацтва».

На Луганщині козацтв теж чималенько — не менше трьох десятків, генералів — десятків зо два. Але послідовну проукраїнську позицію займає лише Східне козацтво України, очолюване отаманом Сергієм Борисенком. Тільки ці козаки спілкуються українською мовою, співпрацюють із церквою Київського патріархату і поважають українську незалежність. Сам Борисенко фінансує єдину на всю Луганщину українськомовну газету «Козацька варта», матеріально підтримує видання просвітницьких книг місцевих авторів.

Луганська влада — на сторожі інтересів імперії

У переддень свята Покрови керівництво Луганської обласної державної адміністрації та облради урочисто нагороджувало козаків, які відзначилися під час нещодавнього візиту Московського патріарха Кирила до Луганська. Серед нагороджених переважали представники Донського і Слобожанського козацтв. Донські козаки (вони, в основному, живуть на території прикордонного з Росією Станично-Луганського району, який колись входив до складу Війська Донського), отримавши нагороду, вигукнули: «Служу Дону і Отчезству!».

Луганська влада має особливий пієтет до донських козаків. Чи не тому, що вони стабільно тримаються проросійської лінії? Всерйоз обговорюють питання подвійного громадянства та регіональної двомовності, виступають проти «розкольників» Філарета, носяться з «георгіївською стрічкою», свого часу були прибічниками президента Криму Юрія Мешкова і постійно підтримують рუსинів у їхньому прагненні визнати себе окремим народом.

Донським козакам відведені почесні місця на всіх офіційних обласних урочистостях, усі святкові концерти у Луганську починаються з виступів їхніх народних колективів. Усупереч історичній правді (яка полягає в тому, що 80 відсотків земель Луганщини були заселені запорозькими козаками та українськими селянами), місцевим мешканцям методично нав'язується міф про те,

що область — суто російське утворення, засноване лише донськими козаками.

У жовтні 2009 року голова луганської облради, відомий українофоб Валерій Голенко задіяв потужний адмінресурс у просуванні на посаду отамана Луганського округу донських козаків Павла Орлова — креатури отамана Великого війська донського, депутата Держдуми від «Єдиної Росії» Віктора Водолацького. Останній є також Верховним отаманом «Союзу козачих військ Росії та закордоння», програмовими засадами якого є «збереження російського простору за кордоном, консолідація всього козацького народу, сприяння розвитку національно-територіального устрою Єдиної і Неподільної Росії».

Водолацький брав участь у реалізації ідеї встановлення пам'ятника російській імператриці Катерині в Севастополі, й у вересні 2008 року йому було заборонено в'їзд на територію України. Коментуючи цю заборону, СБУ тоді повідомила, що існує план російських діячів створити в південно-східних областях України воєнізовані козацькі організації під егідою «Міжнародної ліги козачих миротворчих сил» із центром у Москві, які братимуть участь у військових операціях у Росії та на території інших держав.

Заступник Голенка Євген Харін, захищаючи кандидатуру Орлова, пообіцяв донським козакам: незважаючи на те, що депутатів Луганської облради називають «п'ятою колоною» Кремля, вони все одно будуть «глибоко поважати» Водолацького і будуватимуть стосунки з Великим військом донським.

Що у тверезого на умі...

Стоячи на зупинці в очікуванні автобуса після відвідин літургії Кирила в Луганську, я почала розмову з урочисто вдягненим і при орденах козаком. Він був під чаркою, але не агресивний і балакучий. Мешканець Алчевська, він розповів, що його як похідного отамана Катеринівського полку разом з іншими козаками керівництво області запросило нести варту біля Кирила. Його нарукавна емблема містила напис: «Союз казачьих войск России и зарубежья. Слобожанское казачество» (як бачимо, очолюваний Водолацьким Союз узяв під свою «опіку» вже й українську Слобожанщину!).

На питання, які основні обов'язки Слобожанського козацтва, мій співбесідник відповів: відбивати православні церкви від «філаретівців». Ще він розповів, які погані «бандерівці» зі своїми УПА, НАТО й націоналістичною історією, і що наш шлях — тільки з Росією, Білоруссю і... Казахстаном, бо у нас спільна історія. Наостанок додав: «Мабуть, без крові тут не обійдеться».

Ще одне козацтво з проросійською орієнтацією

Ідеологічних братів Донського і Слобожанського козацтв у нас сьогодні — хоч греблю гати. Ось, наприклад, «Вірне козацтво» (ВК) — дислокована в Києві міжнародна громадська організація, що має осередки в багатьох областях України, в тому числі «в Галіції», а також у Сербії.

Головний отаман ВК — молодий киянин Олексій Селіванов, крім того, він є головою Київського монархічного центру й очільником комітету «Рух росіян України». Селіванов — нащадок донських козаків, із 2004 року відроджує «традиційне» козацтво, як він сам каже, «на Україні». Має чотири орден УПЦ МП. Організує охорону патріарха Кирила, ходи козаків на честь «перемоги у Полтавській битві» і православно-патріотичні табори для дітей, де їх приводять до «нормального стану» після того, як їм «загидили мозок пропагандою в школі». Захищає «канонічні» православні церкви від тих же «розкольників» (для цього у ВК є спеціальні загони — т. зв. групи швидкого реагування) та «історичну правду». Ще він виступає проти поступу України до НАТО, щоб вона таким чином

не стала антиросійською державою. І доводить, що Катерина II зовсім не знищила Запорозьке козацтво — навпаки, вона ошчасливила його тим, що подарувала йому Кубань. Головною метою свого життя Головний отаман ВК вважає об'єднання України з Росією і рівняється на Партію регіонів і КПУ як на політичні сили, орієнтовані на такий союз.

Щодо міжнародної діяльності ВК — варто відзначити активну підтримку ним 2008 року «героя сербського народу, який береже православ'я», «оббреханого страдника» Радована Караджича і його прихильників — «патріотів, які думають не про європейську інтеграцію, а про свій народ» (нагадаю, що саме 2008 року Міжнародний суд у Гаазі звинуватив Караджича за співучасть у геноциді й організацію масового вбивства боснійських мусульман у Сребрениці в 1995 році).

Луганській владі є на кого рівнятися

Луганська влада не поодиноким у своїх симпатіях до проросійського козацтва. Воно популярне навіть у коридорах Кабміну: постановою № 885 від 1.08.2011 р. засвідчує, що при цій інституції створено Координаційну раду з питань розвитку козацтва. До складу Ради, очолюваної міністром оборони Михайлом Єжемем, окрім співробітників інших міністерств, увели представників лише однієї церкви (мабуть, найканонічнішої) — МП, і лише одного козацького об'єднання (мабуть, найправильнішого) — «Вірного козацтва».

Узагалі-то різноманітні в тому ж таки Луганську козаки — люди не такі вже й набожні. Багато хто з них при посадах ще з радянських часів, а отже, з комуністично-атеїстично минулим. Вочевидь, що навколо так званого канонічного (російського) православ'я всіх їх об'єднали із дуже високої гори, вершина якої зовсім не в Україні. Враховуючи ж тяжіння всіх цих антиукраїнських об'єднань до наведення порядку та зброї, маємо в особі цих різноманітних козацтв у нашій державі передовий загін «п'ятої колони», схильний до силових дій на користь сусідньої держави.

А підтримка таких козацтв владою — і на місцях, і в Києві — зайвий раз дає підставу діагностувати саму цю владу як антиукраїнську.

Ірина МАГРИЦЬКА

Розсекречені таємниці

Центр досліджень визвольного руху, Мистецька агенція «Наш формат» та сайт ТСН.ua 14 листопада в книгарні «Є» презентували нову книгу Володимира В'ятровича — «Історія з грифом «Секретно». Таємниці українського минулого з архівів КГБ».

Володимир В'ятрович розповів: «Саме для того, аби ми нічого не вчилися в минулому, нам забороняли його пам'ятати в радянські часи. Сюжети, розказані в цій книзі, були історією з грифом «Секретно», якої не мав знати ніхто. Це вирвані сторінки з нашої історії, уроки, які мали залишитися невивченими. Але сьогодні не 1930-ті, не 1950-ті і навіть не 1970-ті, коли такі методи були ефективними».

Автор зазначив, що ця книга — відповідь владі на спроби закрити доступ до архівів і тиск на істориків (минулого року колегу В'ятровича Руслана Забілого СБУ допитувала 14 із половиною годин із приводу його досліджень і конфіскувала комп'ютер із науковими працями та копіями архівних історичних документів). «Ми маємо значно більше можливостей відстояти своє право на правду про минуле, як і право на нормальне майбутнє: не тільки не контрольовані ніким нові інструменти, але й унікальний досвід наших попередників. Людей, що ставали на боротьбу з режимом у значно важчих умовах і перемогли його. Про них, опираючись на історичні документи, я спробував розповісти у своїй книзі», — зазначив історик.

Колишні політв'язні — повстанець Степан Семенюк, один із керівників Норильського повстання, яке стало поштовхом до краху ГУЛАГу, відомі громадські діячі, дисиденти та політв'язні Євген Сверстюк та Василь Овсієнко — підтримали тезу автора книги.

«Перша умова зняття кайданів — відвага бути вільним. Ми здобували волю зі зброєю, потім — у таборах. У Росії більше видано історії про табори, ніж в Україні. Хоча в таборах, де мені довелося перебувати (а я від Чити до Норильська, Володимирський централ, Воркуту та багато інших проїхав), більшість в'язнів були українці. Частина цієї історії намагаються відібрати. І заслуга автора книги у тому, що він повертає нам цю історію», — зазначає Степан Семенюк.

Василь Овсієнко відзначив: «Дякую за цю книжку! Під час розсекречення, яке тривало всього два роки, пройшло стільки документів, що сховати ще раз правду про ці події не вийде. І ця книга — ще одне із таких вікон, через які проходить інформація».

Євген Сверстюк підкреслив: «Якщо ти був не заляканий, кагебісти почувалися дуже незатишно. Тому я хотів би побажати автору продовження досліджень про боротьбу на полі моралі і права, бо саме на цьому полі була можлива перемога».

«Я сприйняв цю книжку як спалах української національної свідомості. Не було її — якась частина нашої пам'яті не працювала, зараз вона запрацювала знову», — підкреслив Олександр Сугоняко, президент Української асоціації банків. І додав: «Степан Семенюк сказав, що нашою зброєю була правда. Що вдалося В'ятровичу? У нас є багато патріотів, які люблять правду якимись шматками. А для того, щоб правда була зброєю, треба її не боятися, треба

описувати її такою, як вона є. І це вдалося автору».

Орест Сохар, редактор рубрики «Погляди» сайту ТСН.ua, підкреслив: «Сьогодні ще дуже мало таких текстів, таких історичних розслідувань, і це викликає великий попит читачької аудиторії».

Сюжет книги побудований на протистоянні СРСР та українського народу. Проте це не історія війни системи і руху, а історія людей по обидва боки цієї майже столітньої боротьби.

Прес-центр
Центру досліджень визвольного руху

Передплати газету «Незборима нація»!

Видання історичного клубу «Холодний Яр» може стати неоціненним другом вчителя, школяра, студента, історика, краєзнавця, кожного, хто цікавиться героїчною і трагічною історією нашої Батьківщини.

«Незборима нація» — газета для тих, хто хоче знати історію боротьби за свободу України. Її можна передплатити у будь-якому відділенні пошти.

Передплатний індекс 33545.

Не забудьте передплатити «Незбориму націю» і для бібліотек та шкіл тих сіл, з яких ви вийшли.

ПІДПІЛЬНІ ДРУКАРНІ ОУН НА ЯВОРІВЩИНІ

До трагічних подій осені 1951-го

Після відходу від активних бойових дій праця підпілля ОУН визначалася основним тактичним завданням: забезпечити морально-політичне панування організації на цілому терені її дії. Це реалізувалося, в першу чергу, шляхом ведення пропагандистської діяльності. Основною її формою було поширення націоналістичних видань: листівок, брошур і періодичних видань. Відповідно, друкуванню і розповсюдженню літератури надавалося пріоритетне значення.

Володимир МОРОЗ

Видавнича справа підпілля ОУН на Яворівщині у другій половині 1940-х років була налагоджена дуже добре. Причиною цього був уважний і фаховий підхід до справи надрайонного (до літа 1946 р.), відтак окружного провідника (до загибелі у квітні 1948 р.) Володимира Кунанця-«Інгула»-«Прута»-«Реута». Він у 1930-х роках був засновником популярного львівського видавництва «Дешева книжка». Його справу підтримали і продовжили надрайонні референти пропаганди Яворівщини – Галина Савицька-Голояд-«Ганна»-«Ярина»-«Марта Гай» (12.1947 – 05.1949) та Володимир Коровець-«Зенон»-«Ольжич» (06.1949 – 05.1951). Надрайон тоді охоплював Краківський, Крукеницький, Медичський, Мостиський, Немирівський, Нижанковичський, Судовишлянський та Яворівський райони за радянським поділом. Тепер це територія Мостиського, більшої частини Яворівського та частини Старосамбірського районів.

Потужне технічне зveno (ланка підпілля, яка займалася видавництвом) було організоване біля присілка Лісок (трохи більше 1 км від м. Яворів) у 1947 році стараннями двох піонерів націоналістичного руху на Яворівщині – Володимира Кунанця і Нестора Романця-«Чорного». У своїх виданнях воно називалося «Друкарня імені полковника доктора Юрія Липи у Львові» на честь визначного публіциста, лікаря УПА на Яворівщині, який тут і поліг від рук більшовиків незабаром після їхнього повернення. У техзвені працювали «Чорний», його дружина Розалія Духнич, Михайло Романик-«Сокирка» і «Юрчик». З обладнання тут були «гутенбергівка» (примітивна саморобна друкарська машина на зразок першого верстату винахідника книгодрукування Йоганна Гутенберга) та склограф. У 1947 р. у цьому техзвені видано, зокрема, ч. 2-3 журналу для молоді «На чатах», брошуру «Переяславська легенда» тощо.

Своя невелика друкарня зі склографом була в Крукеницькому районі, в кривці під стодолю на господарстві голови сілради с. Ганьковичі. Нею керував Степан Корецький-«Клим»-«Легкий» (1917 р. н., с. Рокшичі Перемиського повіту, тепер Польща), який у 1947 р. перейшов із За-

Марія Дурбак

керзоння. До того він працював у видавництвах при окружному провідникові Переміщини Мирославі Гукі-«Григоріві». Проявив себе як спеціаліст і добрий працівник, хоча і був небожовим, ласим до жінок і випивав. Добре друкував на склографі, робив художнє оформлення видань. Крім нього, тут теж працював Василь Калита-«Сергій»-«Василь» (1924 р. н., с. Шегині Мостиського району) – випускник торгової школи, бунчужний сотні УПА «Переяслави II» у 1945-1946 рр.

Відомостей про працю у цей час інших друкарень на терені Яворівського надрайону наразі не виявлено, хоча, за більшовицькими даними, 31 жовтня 1948 р. разом із групою районного провідника Мостищини і Судовишлянщини Петра Прокопів-«Тарасенка» загинув і керівник районного техзвена «Голуб» (1923 р. н.). Тоді ж впало 30 тис. аркушів чистого паперу для циклостиля (ротатора), архів та запас літератури. Крім цього, в кожному районному проводі були друкарські машинки, на яких також розмножувано невеликі тиражі підпільної літератури, в першу чергу листівки і заклики. У Мостиському районі ще з 1945 р. цим займалася дружина «Тарасенка» – Ольга Лозинська-«Христя».

Під час перенесення друкарського обладнання 7 вересня 1948 р. у лісі на південь від присілка Дернаки с. Селиська Яворівського району загинули «Сокирка» і дружина «Чорного». Потрапивши на засідку, у безвихідній ситуації Р.Духнич застрілилася, а М.Романик підірвав себе гранатою. Вибухом поранено троє емгебістів. У вбитих вилучено гвинтівку, пістолет, портативну друкарську машину (циклостиль, склограф або шапірограф), 8 кг шрифту та фарбу. Очевидно, після цього в друкарню ім. Юрія Липи прийшов працювати Василь Бугійчук-«Верес» (1928 р. н., с. Чернильва Яворівського району).

За листопад-грудень 1948 р. у Яворівському надрайоні віддруковано майже 16 тис. примірників листівок, лозунгів та інших видань; поширено в терені 7 190 примірників, у райцентрах – 1 128, у Львові – 448, серед червоноармійців – 10, серед прикордонників – 51, відправлено на східні українські землі – 156. За січень-березень 1949 р. у тому ж надрайоні розмножено ще понад 10 тис. примірників видань.

Нестор Романець

Загалом за період від початку 1948 р. до травня 1949 р. вийшло 25 назв більших підпільних видань (брошур та журналів) накладом від 30-40 примірників до 1-3 тис. примірників, зокрема «Постанови III НВЗ», «Советський патріотизм», «Перспективи нашої боротьби», «Українська культура під большевиками», «Переяславська легенда», «Чи большевики ведуть до комунізму», «Большевики і національне питання», «Платформа УГВР», «До українського народу!» (звернення УГВР), «Слово до учителів», «На чатах» (ч. 4), «Хто такі бандерівці та за що вони борються» (два видання українською і одне російською мовами, наклад 1-3 тис. примірників), «Про свободу преси в СССР», «Літопис УПА», «Бюро інформації УГВР» (ч. 1 і 2), «Осередок пропаганди і інформації при Проводі ОУН» (ч. 1 і 2), «Учителька», «Мої повстанські марші», «Вказівки батькам у вихованні дітей», «Ганьба ХХ-го сторіччя».

На жаль, не вся надрукована література доходила до читача. Часом накладидань частково і навіть повністю потрапляли до рук ворога під час падіння друкарень, організаційних осередків чи зв'язкових. Наприклад, 8 грудня 1947 р. на прис. Гостиславичі с. Гориславичі Крукеницького району, коли загинув надрайонний референт пропаганди «Магнет», впала друкарська машинка, запас бофонів і вся література, яка була при ньому. Також за вказівками заарештованої у Львові Г.Савицької-Голояд МГБ у вересні 1950 р. знайшло стару кривку «Чорного», з якої вилучено два ящикикаси з-під шрифту, п'ять дерев'яних кліше з текстом, 30-35 кг літератури.

Працівник друкарні ім. Юрія Липи «Юрчик» загинув влітку 1949 р. Напев-

не, замість нього в техзвені прийшов Петро Добуш-«Січовий» (1925 р. н., с. Віжомля Яворівського району, виступ УПА, кулеметник відділу «Переяслави», працьовитий, ідейний, але дещо боязкий, нетовариський і незлагідний). Станом на середину 1949 р. у надрайоні було дві «гутенбергівки» та два склографи.

Для підсилення пропагандистської праці у червні 1949 р. на Яворівщину керівництвом підпілля були скеровані В.Коровець-«Зенон» (1923 р. н., с. Грусятічі Жидачівського району), його дружина Мирослава Гресько-«Уляна»-«Зеня» (1922 р. н., м. Трускавець), Галина Кілярська-«Заграва»-«Ірка» (1924 р. н., с. Почапи Золочівського району) та Марія Дурбак-«Настя»-«Христя» (1912 р. н., с. Золотники Тернопільського району Тернопільської області). М.Гресько – колишня районна провідниця Українського Червоного Хреста (УЧХ) – відзначилася у бою під с. Тершаків Городоцького району 8 червня 1945 р., за що нагороджена Срібним Хрестом бойової заслуги УПА I класу. М.Дурбак – донька священика, закінчила Бережанську гімназію, працювала вчителькою, відтак під псевдонімом «Спартанка» до 1945 р. очолювала жіночу мережу та УЧХ Підгаєцького повіту, згодом тривалий час була зв'язковою члена проводу ОУН Василя Кука-«Леміша». Г.Кілярська раніше діяла на Золочівщині, де виконувала обов'язки зв'язкової члена Проводу ОУН Романа Кравчука-«Петра», відтак працювала у друкарнях на Городоччині.

Мирослава Гресько

З прибуттям цієї групи організовано друге техзвені на чолі із С.Корецьким-«Климом»-«Легким», де спочатку працювали В.Бугійчук-«Верес», В.Калита-«Сергій», М.Гресько-«Уляна». Імовірно, створення цієї друкарні було зумовлене підготовкою до роботи другої друкарської машини («гутенбергівки»). Також С.Корецький із Крукениччини приніс склограф, на якому там працював. Друкарня розмістилася у лісовій кривці неподалік х. Ліщишини с. Селиська Яворівського району. У грудні 1949 р. її перенесли в просторішу кривку на господарстві Станкевича у сусіднє с. Заріччя. Тут, крім згаданих працівників, перебували також сам «Зенон», М.Дурбак-«Настя» і Г.Кілярська-«Ірка». Чоловіки займалися справами друку на «гутенбергівці», «Уляна» та «Ірка» друкували на машинках, «Настя» працювала на «гутенбергівці», займалася мовною редакцією текстів, бо добре знала правопис. Від кінця березня 1950 р. техзвені «Клима» базувалося у кривці у лісі Комарів біля с. Заріччя, а з листопада того ж року – на господарстві Дмитра Плювака в тому ж селі.

Далі буде

Володимир Коровець

Ольга Носалик

ПАМ'ЯТІ ЛЕВА ЗАЦНОГО

Заходами Тернопільської обласної ради, Тернопільського обласного краєзнавчого музею, Інституту українознавства ім. Івана Крип'якевича НАН України, Козівської районної ради, Козівської державної української гімназії ім. Володимира Герети та Бережанського краєзнавчого музею 10-11 листопада на Козівщині відбулася науково-практична конференція «Лев Ярослав Зацний у національно-визвольному русі першої половини ХХ століття», присвячена 20-річчю незалежності України та 100-річчю від дня народження Крайового провідника ОУН Лева Зацного (1911-1940).

Перше і друге пленарні засідання конференції відбулися 10 листопада в світлиці Козівської державної української гімназії ім. Володимира Герети. Відкрили її вступним словом директор гімназії, заслужений вчитель України Михайло Грубий, молитвою за героїв парох Козівської церкви Успення Пресвятої Богородиці о. Михайло Забанжало та колективним виконанням Гімну України. З вітальними словами до учасників конференції звернувся заступник голови Тернопільської обласної ради Олег Боберський, голова Козівської районної ради Петро Репела, заступник голови Бережанської районної ради Роман Висоцький та внучата племінниця Лева Ярослава Зацного Оксана Файфурка (Зацна).

Свої доповіді виголосили: «Життєпис» — заступник директора Козівської державної української гімназії ім. В.Герети, заслужений вчитель України Володимир Шкільний; «Українські визвольні змагання на Тернопіллі у першій половині ХХ ст.» — доктор історичних наук, професор, в. о. директора Інституту української мови ім. Івана Крип'якевича Микола Литвин, «Лев Зацний і організаційна діяльність крайового проводу західноукраїнських земель (квітень-серпень 1940 р.)» — кандидат історичних наук (Львів) Тарас Гривул, «Діяльність Лева Зацного в еміграції» — науковець Володимир Мороз (Київ), «Ярослав Старух і Лев Зацний: дотики в жертовній боротьбі» — науковець, член Нау-

кового товариства ім. Тараса Шевченка Василь Штокало (Тернопіль), «Взаємини Лева Зацного («Трояна») — родиню Юліана Гуляка («Токаря»)» — директор Денисівського краєзнавчого музею Козівського району Богдан Савак, «Історичні передумови формування радикальних поглядів західноукраїнської молоді 20-30-х рр. ХХ століття» — аспірантка Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка Олена Лугова, «Бережанська гімназія — кузня борців національно-визвольного руху» — вчений секретар Бережанського державного історико-архітектурного заповідника Надія Волинець, «Фонд Богдана Стасіва у Тернопільському обласному краєзнавчому музеї» — директор Тернопільського обласного краєзнавчого музею, голова Тернопільської обласної організації Національної спілки краєзнавців України Степан Костюк. Після пленарних засідань першого дня конференції учнями Козівської гімназії для учасників було поставлено концерт.

Третє пленарне засідання конференції мало своє продовження 11 листопада в селі Бишки Козівського району. На ньому із доповіддю «Бишки — столиця воюючої України в 1943-1945 роках» виступив науковець із Тернополя Василь Што-

кало. Презентацію збірника матеріалів науково-практичної конференції «Лев Ярослав Зацний у національно-визвольному русі першої половини ХХ століття» зробили Володимир Шкільний та Володимир Мороз, презентацію видань Літопису Української Повстанської Армії про Тернопільщину здійснив кандидат історичних наук Микола Посівнич (Львів).

Заступник голови Тернопільської обласної ради Олег Боберський від обласної ради вручив нагороди організаторам та науковцям конференції. Стараннями козівського ентузіаста Любомира Півсетка до цієї пам'ятної події видано нагрудний значок із портретом Лева Зацного, а заступник голови Бережанської райради Роман Висоцький передав для Бишківського шкільного музею національно-визвольної боротьби ім. Якова Бусла від лідера ПІ «Оновлення країни» Валентина Налывайченка фінансову допомогу.

Учасники конференції також затвердили відповідні ухвали до владних установ району та області з метою увічнення пам'яті про Лева Зацного.

Богдан САВАК,

директор Денисівського краєзнавчого музею

Берегіння українського духу

*Де зараз ви, кати мого народу?
Де велич ваша, сила ваша де?
На ясні зорі і на тихі води
Вже чорна ваша злоба не впаде.*
Василь Симоненко

Львівська обласна організація Всеукраїнської Ліги українських жінок, зокрема пані Надія Кохалевич, Мирослава Кушнір, Марія Ханар, Юлія Островська, ініціювали й організували презентацію книги Марії Прокопець «Дзвін Саліни» до 70-річчя трагедії на Саліні. Презентація відбулася у Львівському Палаці Мистецтв.

Авторка книжки «Дзвін Саліни» Марія Прокопець — педагог за освітою, письменниця за покликанням. Її творчі крила вирости в день 1 грудня 1990 року, і відтоді вона активно працює, як каже, «і за батька», що не дочекався того дня, і за себе, займається громадською

роботою. Нагороджена Почесним Хрестом Звитяги, пам'ятними знаками до 100-річчя від дня народження генерала Романа Шухевича і Степана Бандери та пам'ятною медаллю до 20-ї річниці Незалежності України, багатьма подячними грамотами.

Творчий доробок пані Марії складає десять книжечок для дітей, документально-художні книжки: «Саліна», «Терниста дорога любові» та «За Україну, за її волю», поетичні збірки: «Я до серця вашого їду», «Відлуння у вічність», «В обіймах дня», «Світло душі родини Левицьких» — і останнє видання, продовження дослідницької праці про трагедію на шахтах Саліни — «Дзвін Саліни». Наша письменниця є членом Всеукраїнського об'єднання «Письменники Бойківщини», дипломантом літературного конкурсу ім. Івана Франка, неодноразовим лауреатом літературно-краєзнавчого конкурсу ім. Мирона Утруска, «Людиною року Самбірщини».

Запропоноване видання Марії Прокопець, як і вся її творчість, торкається найтонших струн душі читача. Авторка глибоко розкриває життєві явища духовно-релігійної, побутово-матеріальної, соціальної та політичної сфер. Уже назва твору «Дзвін Саліни» свідчить сама про себе. Попереднє видання — документальна книга «Саліна», яка вийшла друком 1995 року, відтворює автентичні факти страхітливого злочину більшовизму: в соляних шахтах коло Добромилля закатовано понад 3 500 українців різного віку. Водночас йдеться і про злочини енкаведистів у червні 1941 року в інших регіонах України. Вперше осмислюються також невідомі або маловідомі загалом приклади героїчної поведінки українського народу у боротьбі за волю, гідність, власну державу: від подвигу героїв Крут до легендарної УПА.

Трагедія Саліни, що має світовий вимір, вчить нас розпізнавати злочинну природу

московського більшовизму, будить сумління людей, закликає до стійкості у боротьбі зі злом, до злагодності, солідарності усіх, для кого найдорожчими є дві істини: Бог і Україна.

Ліга українських жінок організувала представлення поетеси, письменниці, яка пише та видає твори, проникнуті націоналістичним спрямуванням.

Промова депутата Львівської обласної Ради Андрія Халаяки була короткою та змістовною, міцно пов'язала події на Саліні та в Україні в цілому. Професор Степан Трохимчук коротко розкрив історичні причини подій минушини.

Перед присутніми виступили хори музичної школи з Оброшино та «Осана», учні навчально-виховного комплексу «Школа-садок», загальноосвітньої школи № 43, дитячий ансамбль бандуристів та учні школи м. Добромилля.

Йосиф ЙОСИФІВ

Оголошується аукціон

ТОВ «ТД «Укрспецреалізація» (м. Київ, вул. Пироговського, 19, корпус 6, ЄДРПОУ 33829204) проводить прилюдні торги з реалізації арештованого майна (іпотека):

ЛОТ № 1 — двокімнатна квартира № 100, розташована на 8-му поверсі 9-поверхового цегляного будинку за адресою: м. Київ, вул. Курська, 11. Загальна площа — 48,9 кв. м, житлова — 32,7 кв. м. Належить боржнику на підставі договору дарування квартири. **Стартова ціна лоту — 558 000,00 грн. (Договір № 1-11223). Гарантійний внесок у розмірі — 27 900,00 грн.**

ЛОТ № 2 — двокімнатна квартира № 184, розташована за адресою: м. Київ, вул. Прирідна, 27. Загальна площа — 45,5 кв. м, житлова (кімнати: 17,2 кв. м, 10,3 кв. м). Належить боржнику на підставі договору дарування квартири. **Стартова ціна лоту — 422 500,00 грн. (Договір № 1-11219). Гарантійний внесок у розмірі — 21 125,00 грн.**

ЛОТ № 3 — трикімнатна квартира № 136, розташована за адресою: м. Київ, вул. Мате Залки, 8-в. Загальна площа — 60,80 кв. м, житлова (кімнати: 18,4 кв. м, 13,4 кв. м, 10,5 кв. м). Належить боржнику на підставі договору купівлі-продажу. **Стартова ціна лоту — 625 100,00 грн. (Договір № 1-11218). Гарантійний внесок у розмірі — 31 255,00 грн.**

ЛОТ № 4 — однокімнатна квартира № 104, розташована за адресою: м. Київ, вул. Тулузи, 12. Загальна площа — 28,7 кв. м, житлова — 16,4 кв. м. Належить боржникам на підставі договору купівлі-продажу нерухомості. **Стартова ціна лоту — 186 059,25 грн. (Договір № 1-11173). Гарантійний внесок у розмірі — 9 302,96 грн.**

Кінцевий термін реєстрації для участі у прилюдних торгах — 8.12.2011 р. до 9-ї год. Ознайомитися із майном можна щодня за його місцезнаходженням. Одержати додаткову інформацію можна, звернувшись до організатора прилюдних торгів, та на сайті <http://trade.informjust.ua>.

Прилюдні торги відбудуться 8.12.2011 р. о 10-й год. за адресою: м. Київ, вул. Мала Житомирська, 18-б.

Організатор прилюдних торгів — управління з реалізації арештованого майна по м. Києву та Київській області ТОВ «Торговий дім «Укрспецреалізація» (м. Київ, вул. Мала Житомирська, 18-б).

Довідка за телефоном: 591-55-02.

ЛОТ № 1 — земельна ділянка, загальною площею 0,2511 га, з цільовим призначенням для ведення особистого селянського господарства, кадастровий номер 3223155400:05:013:0039, знаходиться за адресою: Київська область, Обухівський район, смт. Козин, територія ТІЗ «Сосновий Бір», вул. Солов'яненка, діл. 12.

Земельна ділянка площею 0,2511 га, належить Чумак Аллі Іванівні на підставі державного акту на праві власності на землю, виданий на підставі Договору купівлі-продажу. **Стартова ціна лоту — 4 187 929,00 грн.** без ПДВ (Договір № 1-00016 від 27.10.2011 р.), **гарантійний внесок у розмірі 209 396,45 грн.** без ПДВ.

ЛОТ № 2 — земельна ділянка, загальною площею 0,15 га, з цільовим призначенням для будівництва та обслуговування житлового будинку, кадастровий номер 3223155400:05:013:0038, та розташований на ній житловий будинок із надвірними побудовами, загальною площею 974,20 кв. м, знаходиться за адресою: Київська область, Обухівський район, смт. Козин, територія ТІЗ «Сосновий Бір», вул. Солов'яненка, діл. 12.

Житловий будинок під літерою «А», заг. пл. 974,20 кв. м, житловою площею 65,20 кв. м, фундамент — залізобетонні блоки та цегляні; стіни — цегляні на цементно-вапняному розчині; перекриття — залізобетонні плити; підлога — керамічна плитка, паркет; дах — горіщого типу з дерев'яними кроквами; покрівля — металочерепиця; вікна — віконні отвори металопластикові з подвійним склінням; двері вхідні — металеві, міжкімнатні — дерев'яні фільончасті; внутрішнє оздоблення — штукатурка, якісне фарбування, шпалери, облицювання фрагментів керамічною плиткою, зашивка деревом, підвісні стелі; внутрішнє інженерне оснащення — електропостачання, опалення (газовий котел), газопостачання, каналізація (каналізаційна яма).

На земельній ділянці також розміщені допоміжні споруди: господарчий блок (літ. Б), погріб (літ. В), каналізаційний колодезь (літ. КК1).

Будинок належить Чумак Аллі Іванівні на підставі свідоцтва про право власності на нерухоме майно, виданого на підставі рішення виконкому Козинської сільської ради.

Земельна ділянка площею 0,1500 га, належить Чумак Аллі Іванівні на підставі державного акту на праві власності на землю, виданий на підставі Договору купівлі-продажу.

Майно реалізується за кошти в рахунок погашення заборгованості перед ПАТ «АНБ «Київ».

Стартова ціна лоту — 19 842 353,00 грн. без ПДВ (Договір № 1-00016 від 27.10.2011 р.), **гарантійний внесок у розмірі 992 117,65 грн.** без ПДВ.

Гарантійний внесок учасниками прилюдних торгів вноситься на поточний рахунок № р/р 26003060591142 в ПАТ КБ «Приватбанк», МФО 300711, код ЄДРПОУ 33829204, ІПН 338292026583, св-во ПДВ 100289344, одержувач — ТОВ «Торговий дім «Укрспецреалізація».

Купівельна ціна сплачується протягом 10 днів, не враховуючи вихідних та святкових днів, на депозитний рахунок Державної виконавчої служби України № р/р 37313006004124 в ДКУ у м. Києві, МФО 820172, код ЄДРПОУ 37471975.

Кінцевий термін реєстрації для участі у прилюдних торгах — 8.12.2011 р. до 13-ї год.

Торги відбудуться у приміщенні Обухівського ВДВС 8.12.2011 р. о 14-й год.

Ознайомитися з майном можна щодня за його місцезнаходженням. Одержати додаткову інформацію можна, звернувшись до організатора прилюдних торгів, та на сайті <http://trade.informjust.ua>.

Організатор прилюдних торгів — управління з реалізації арештованого майна по м. Києву та Київській області ТОВ «Торговий дім «Укрспецреалізація» (м. Київ, вул. Мала Житомирська, 18-б).

Довідка за телефоном: 591-55-02.

ТОВ «ТД «Укрспецреалізація» (м. Київ, вул. Пироговського, 19, корпус 6, ЄДРПОУ 33829204) проводить прилюдні торги з реалізації з реалізації майна, яке належить Державному підприємству завод «Генератор» (м. Київ, вул. Новокосятинівська, 18, код 14312453):

ЛОТ № 1 — адміністративно-побутовий корпус «Д» (літера А), загальною площею — 4408,3 кв. м, за адресою: м. Київ, вул. Новокосятинівська, 18. Будівля корпусу 4-поверхова (частина — двоповерхова). Виробничі приміщення розташовано на 1-му поверсі, площа — 552 кв. м (цеох) та 434,9 кв. м (антресоль). Адміністративно-побутові приміщення розташовані на 1-4 поверхах будівлі, складаються із кабінетів від 13 до 57 кв. м, підсобних приміщень та холів. На кожному поверсі є санвузли. Площа підвалу — 727,7 кв. м, висота — 3,6 кв. м. Фундаменти — стрічкові з бетонних блоків під зовнішні стіни, монолітні, бетонні, скляночного типу; перекриття — з/б плити, зовнішні стіни, перегородки — гіпсобетонні, склометалеви, поли — мозаїчні. Належить боржнику на підставі свідоцтва про право власності на майновий комплекс. Розташований на земельній ділянці площею — 3 га 9303 кв. м (у складі майнового комплексу), яка знаходиться у постійному користуванні.

Стартова ціна лоту — 12 181 018,00 грн. (Договір № 1-11196 від 18.11.2011 р.). **Гарантійний внесок у розмірі — 1 766 247,61 грн.**

Кінцевий термін реєстрації для участі у прилюдних торгах — 5.12.2011 р. до 16-ї год. Ознайомитися з майном можна щодня за його місцезнаходженням. Одержати додаткову інформацію можна, звернувшись до організатора прилюдних торгів, та на сайті <http://trade.informjust.ua>.

Прилюдні торги відбудуться 9.12.2011 р. о 10-й год. за адресою: м. Київ, вул. Мала Житомирська, 18-б.

Організатор прилюдних торгів — управління з реалізації арештованого майна по м. Києву та Київській області ТОВ «Торговий дім «Укрспецреалізація» (м. Київ, вул. Мала Житомирська, 18-б).

Довідка за телефоном: 591-55-02.

ТОВ «ТД «Укрспецреалізація» (м. Київ, вул. Пироговського, 19, корпус 6, ЄДРПОУ 33829204) проводить прилюдні торги з реалізації арештованого майна (іпотека):

ЛОТ № 1 — трикімнатна квартира № 143, загальною площею — 69,14 кв. м, житловою — 41,1 кв. м (кімн.: 14,8 кв. м, 9,4 кв. м, 16,9 кв. м), яка розташована у багатоквартирному 9-поверховому будинку за адресою: Київська область, м. Обухів, вул. Миру, 17. Належить боржнику на підставі договору купівлі-продажу. **Стартова ціна лоту — 302 749,71 грн.** (договір № 1-10043). **Гарантійний внесок у розмірі — 15 137,48 грн.**

Кінцевий термін реєстрації для участі у прилюдних торгах — 16.12.2011 р. до 10-ї год.

Прилюдні торги відбудуться 16.12.2011 р. об 11-й год. за адресою: Київська область, м. Обухів, вул. Київська, 5.

Ознайомитися з майном можна за його місцезнаходженням; одержати додаткову інформацію можна, звернувшись до організатора прилюдних торгів. Детальна інформація на сайті <http://trade.informjust.ua>.

Організатор прилюдних торгів — управління з реалізації арештованого майна по м. Києву та Київській області ТОВ «Торговий дім «Укрспецреалізація» (м. Київ, вул. М.Житомирська, 18-б).

Довідка за телефоном: 591-55-02.

ЇХ НЕ ЛЯКАЛИ ТАБОРИ СТРАХІТЬ...

...Досить в ярмах конати,
Мати долю волів,
Свої ниви орати
Для лихих чужаків...
Щоб зловить невольника,
Незбагнене збагнуть,
Щоб своїй Україні
Честь і славу вернути!

Такого змісту вірші, які тодішня влада вважала небезпечнішими за зброю, писала у далекому 1949 році Тетяна Дейнега. Її, п'ятнадцятилітню дівчину, ученицю 8 класу Луцької середньої школи № 3, заарештували 23 червня 1949 року і кинули у слідчі підвали НКВС. За поетичні твори засудили за ст. 54-10 на десять (!) років ув'язнення із... конфіскацією майна. Услід за братом Михайлом Дейнегою, якого заарештували на Різдво 1948 року, юну Тетяну запроторили у далекосхідні табори... Найтяжчі випробування тривали півстоліття. Із пекла повернулася вона до життя після звільнення восени 1954-го. Реабілітували її тільки на другий рік Незалежності, а посвідчення реабілітованого вона отримала лише 28 травня 1999-го.

Усе пережите і не тільки нею, а сотнями тисяч українських дівчат, молодість яких припала на роки комуністичного тоталітарного режиму, Тетяна Байда (Барбелюк) описала у своїй книжці «Свічі гаснуть від вітру» під вигаданим ім'ям та прізвищем. Усі епізоди власного життя розкриті у цій автобіографічній повісті у вигляді невеличких розумних новел. Аж пекельний біль проймає душу. Книжка складається з трьох частин: «Мрії і дійсність», «За ключами дротами», «Така страшна солодка воля». Головної героїні — Мар'яні — довелося

сповна запізнати по чому кіш лиха. Та Бог послав їй добрих людей. Можливо, це допомагало їй витримати, вистояти. А ще любов до людей і щедрість душі, яка не знала меж.

Читаючи написане, мимоволі замислюєшся: звідки бралось стільки альтруїзму, жертвності, щирого бажання допомогти? Одне було відомо: ця людина — високоморальна, добра, благородна. Вона витримала більше, ніж це дано взагалі кожному. Її не лякали табори страхіть... У думці тільки: щоб Україна жила вічно.

І от — «Останнє слово». Його надавали двічі. Тоді героїня повісті відмовилася від нього. Як зауважила сама, кати бу-

ли глухі до людських страждань, ненависні до всього українського. «Тепер же останнє слово їй надала сама доля. Життя не залишало шансів. Вирок лікарів був короткий і ясний...» — пише авторка. «...Я не встигла розповісти нащадкам про те, що було насправді»:

«І вона заговорила. Розповіла про своє життя, яке було типовим для багатьох українських жінок в епоху комуністичної диктатури. Життя важке, покалічене, але безнадійне, бо вона дожила до незалежності. Плакала від радості, коли над рідною землею замайорів національний синьо-жовтий прапор, співала разом із чесними людьми нескорений Гімн України. Хотіла довести всім, особливо власним дітям, що вона людина великої сили волі, а насправді була звичайною слабкою жінкою, мікроскопічною частинкою свого народу. Боролася за волю України, вчилася, працювала, кохала, народжувала і виховувала дітей, хоронила рідних та друзів, сміялась і плакала. Робила — що могла! Жила — як уміла. Вона була».

Пані Тетяна виборолла і вистраждала право говорити від імені «Мертвих, живих і ненароджених». Її голосом до нас промовляють сотні тисяч наших земляків, що знайшли вічний спочинок у безіменних могилах вічної мерзлоти, замордовані непосильною працею, хворобами, голодом, холодом, патологічно жорстокістю системи, побудованої на геноциді, як писав у передмові до книги Василь Ворон, член обласної редколегії тому «Реабілітовані історією. Волинська область». Нехай прочитають цю книжку дорослі й діти. Нехай знають, якою ціною здобуваються воля і незалежність України.

Зоряна НАГРНЯК

«Коли ви вмирили, вам дзвони не грали...»

До 90-річчя початку Другого Зимового походу армії УНР

У 1917-1920 роках українському народові за відносно сприятливих умов все ж не вдалося відновити свою державну незалежність, захистити її перед наступом ворогів. Перш за все тому, що українське керівництво не стояло твердо на національно-державницьких позиціях і не зуміло захопити національно-державницькою ідеєю мільйонні народні маси.

Після трирічної виснажливої героїчної боротьби проти російських червоних і білих загартували українська армія під командуванням Головного Отамана Симона Петлюри, не маючи амуніції та інших необхідних бойових засобів, 21 листопада 1920 року була змушена відступити на окуповані Польщею українські землі Волині і Полісся.

На той час Польща вважалася союзником УНР. Але в результаті договору між Польщею і Росією, підписаному у березні 1921 р., у Ризі українська армія була роззброєна та інтернована.

Однак боротьба проти більшовицьких окупантів в Україні тривала. Діяли десятки повстанських загонів. Найбойовитіший і найвідоміший із них Холодноярський. Боротьба розширилась і загострилась у 1921 році, коли більшовицька влада почала насильно відбирати в українських селян зерно, худобу та будь-які харчові продукти. Усе це вивозилось у Росію. В Україні в багатьох місцях розпочався голод. Селяни хапали в руки зброю і оборонялися, як могли, помножували ряди повстанців.

До уряду УНР в еміграції пробивались делегації з України з проханнями допомоги командирами, а то й прислати військові відділи. Багато інтернованих вояків і старшин самотужки пробивались в Україну, приєднувалися до повстанських відділів, героїчно боролися з більшовиками.

Уряд УНР сформував лише з добровольців

повстанський загін, який називався Українська повстанська армія, завданням якої було пробитись в Україну, в більшовицьке заплілля і розпочати всенародне повстання. Добровольців зголосилось кілька тисяч. Із них відібрано понад 800 вояків до Волинської групи, яку очолили генерал Юрко Тютюнник і шеф оперативного штабу полковник Юрій Отмарштайн, і понад 400 вояків до Подільської групи, очолюваної полковником Михайлом Палієм. Завданням Волинської групи було розгорнути бойові дії в напрямку Коростень — Київ. Завданням Подільської групи було охопити бойовими діями південну частину Правобережної України із кінцевим виходом у район Коростеня, де з'єднатися з відділом Тютюнника. Ця група пройшла з боями майже 1500 кілометрів і повернулася із незначними втратами на територію Польщі, але з'єднатися із Тютюнником, як було заплановано, не змогла.

Група Ю.Тютюнника, головна в цьому поході, перейшла кордон 2 листопада 1921 року, а вже 7 листопада здобула Коростень, звільнила з тюрми всіх політ'язнів, але після кількогодінних вуличних боїв була змушена залишити місто під натиском переважаючих сил ворога, не захопивши, як планувалося, складів із боеприпасами. Більшовики кинули проти повстанців кінну піхоту. Ворог увесь час переслідував повстанців, намагався оточити і знищити, використовуючи свою чисельну перевагу. Тільки мужність, неймовірна витривалість і героїчна самопожертва дозволили повстанцям просуватися із боями і проривами на схід і наблизитися до Києва на відстань 40 кілометрів.

Раптово ударив сильний мороз, випав сніг, що значно погіршило умови рейду. Проти повстанців були кинуті нові сили, ворог блокував села, дороги, ліси. Населення дуже прихильно ставилося до повстанців, сміливіші із молоді

приєднувалися до їхніх лав. Та масові арешти більшовиками і розстріли селян значно ускладнювали умови походу.

Біля села Миньки на Житомирщині ворогові вдалося оточити учасників визвольного походу. Повстанці мужньо відбивали атаки ворожої кінноти і піхоти, поки вистачило набоїв, а тоді вступали в рукопашні бої. Важкопоранені останнім набоєм обривали своє життя. У результаті бою близько 500 українських вояків загинуло, більш як сотня прорвалися і перейшли кордон, понад 400 потрапили в полон, із них близько 80 старшин і вояків відвезли в ЧК до Києва і після тортур розстріляли.

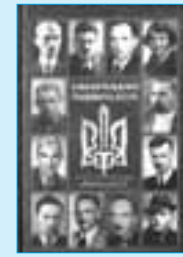
360 полонених вояків і старшин вивели 21 листопада біля містечка Базар і поставили уздовж виритої траншеї. Котовський запропонував полоненим перейти на службу до Червоної армії. Повстанці категорично відмовилися. Котовський, лютуючи, прокричав: «Тоді ми усіх вас розстріляємо!». «Розстрілюйте! Ми всі готові вмерти, а вам служити не будемо! За нас помститься український народ», — відповів від імені усіх повстанців Щербак. Один із повстанських командирів скомандував: «Струнко!» — і над траншеєю пролунав гімн «Ще не вмерла Україна...». А під його звуки ворожі кулемети косили героїв України.

360 героїв, що полягли під Базаром на Житомирщині, як і ті 300, що загинули під Крутами в обороні Києва перед російсько-більшовицькою навалою, стали символом України у її борні за свою державну незалежність у 1917-1921 роках.

Подвиг учасників Другого Зимового походу свято бережуть у своїх серцях мешканці Базару та навколишніх сіл і вже у незалежній Україні вшановують із почестями цих українських лицарів.

Підготувала Віра ДИМКЕВИЧ

Українська Видавнича Спілка пропонує:

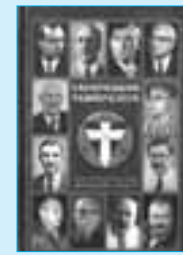
Упорядник В.Рог
Український націоналізм:
Антологія. Т. 1.

Київ, 2010 рік, 384 стор.,
тверда обкл.

До збірки увійшли
основоположні праці
теоретиків українського
націоналізму першої

половини ХХ століття.

Ціна 35 грн.

Упорядник В.Рог
Український націоналізм:
Антологія. Т. 2.

Київ, 2011 рік, 352 стор.,
тверда обкл.

До другого тому збірки
увійшли тексти
теоретиків українського

націоналізму, переважно написані в другій
половині ХХ століття.

Ціна 35 грн.

Роман БЖЕШЬКИЙ
Біла книга

Національна і соціальна
політика совєтів на службі
московського імперіалізму

Київ, 2008 рік, 216 стор.,
м'яка обкл.

Політично-публіцистичний
твір (вперше побачив світ

у 1948 році), в якому автор на основі
дослідження імперської політики Москви
намагається дати відповіді на питання, які є
важливими для майбутнього народів всієї
Землі.

Ціна 28 грн.

Роман Петренко,
«Омелько», «Юрко»

Слідами армії без держави

Київ-Торонто, 2004 рік, 272
стор., тверда обкл.

Книжка Р.Петренка — це
одна із «загублених
ланок» з ланцюга, без
якої не можна писати

правдивої історії про Український
визвольний рух.

Ціна 30 грн.

Бронзова відзнака,
виготовлена в Мюнхені з
нагоди 20-річчя смерті
Провідника ОУН Степана
Бандери.

Ціна 30 грн.

Ювілейний значок із
нагоди 120-річчя
засновника ОУН
полковника Євгена
Коновальця.

Ціна 20 грн.

З питань придбання звертатися

тел: (044) 279-41-22,
а/с 276, Київ, 01034,
відповідальний за розповсюдження —
Рустам Якименко (097-980-18-09),
e-mail: book.UVS10@gmail.com

Для одержання книг поштою (післяплатою) потрібно
надіслати у письмовому вигляді перелік книг, Вашу
повну поштову адресу, прізвище, ім'я та по батькові.

Ціна книг вказана БЕЗ вартості поштових послуг.

ШЛЯХ ПЕРЕМОГИ

Київ • Лондон • Мюнхен • Нью-Йорк • Торонто

Засновник ТОВ «Українська Видавнича Спілка»

01034, м. Київ, а/с 276

Свідоцтво КВ № 2157 від 16.09.1996

Передплатний індекс — 30504

Тижнева всеукраїнська газета

Головний редактор: Віктор Рог
tel +38 (044) 279-81-33
rog@yaruslava.kiev.ua

Інформаційний відділ: Ганна Філічева
shliahperemogy@ukr.net; press@yaruslava.kiev.ua

Відділ розповсюдження: tel/fax +38 (044) 279-41-22

Технічний відділ: Оксана Сванідає
+38 (044) 279-80-86 oksana@yaruslava.kiev.ua

Редакція залишає за собою право скорочувати та редагувати статті.

За достовірність газетних публікацій несе відповідальність автор.

Матеріали подані в редакцію, не повертаються і не рецензуються.

При передруку посилання на газету обов'язкове.

Редакція не завжди згідна з думкою автора.

Листування з читачами тільки на сторінках часопису.

Друк: ТОВ «Ціцера»

Друк офсетний. Зам. 23/11

Загальний наклад — 10000

ISSN 0488-6860

9 770488 686003